

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 02 (742) ■ 14 yanvar 2015

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin iclası keçirilib

Yanvarın 10-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilib. İclasda giriş nitqi söyləyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, 2014-cü il ölkəmiz üçün uğurlu il kimi tarixdə qalacaq. Keçən ilin əvvəlində qarşıya qoyulan bütün vəzifələrin uğurla icra edildiyini deyən dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, dünyada və bölgədə gedən müxtəlif proseslərə baxmayaraq, Azərbaycan öz sürətli inkişaf tempini saxlaya bilib, ölkəmizin təhlükəsizliyi təmin edilib, iqtisadi və sosial proqramlar icra olunub. Azərbaycan xalqı 2014-cü ildə də təhlükəsizlik şəraitində yaşayıb.

Ölkə iqtisadiyyatının uğurla inkişaf etdiyini deyən dövlətimizin başçısı bildirdi ki, keçən il həm ümumi daxili məhsul, eyni zamanda qeyri-neft sektorunun artımı təmin edilib. İqtisadiyyatımız təxminən 3 faiz artıb: «Bəzi ölkələrdə artım da yoxdur, əksinə, tənzümlənmiş müşahidə edilir. Artım olan ölkələrdə bu, 1 faizə qədərdir. Baxmayaraq ki, ilin sonunda neftin qiyməti kəskin şəkildə aşağı düşmüşdür, Azərbaycanda iqtisadiyyat 3 faizə yaxın artmışdır. Ən sevincirici hal ondan ibarətdir ki, qeyri-neft sektorumuz 7 faiz artmışdır. Qeyri-neft sektorunun inkişafı bizə imkan verir ki, ölkə iqtisadiyyatı çoxşaxəli şəkildə inkişaf etsin və iqtisadiyyatımızın dayanıqlı inkişafı təmin edilsin».

Azərbaycan Prezidenti bildirdi ki, ötən il inflyasiya çox aşağı səviyyədə - 1,4 faiz olub. Əhalinin pul gəlirləri isə 4,8 faiz artıb. Əhalinin pul gəlirləri inflyasiyanı üç

dəfədən çox üstələyib: «Ölkə iqtisadiyyatına 27 milyard dollar investisiya qoyulmuşdur. Onlardan 16 milyardı daxili sərmayədir. Son illər ərzində daxili sərmayələr qoyulan investisiyaların həcmində üstünlük təşkil edir. Eyni zamanda, qoyulan 11 milyard dollar xarici sərmayə göstərir ki, Azərbaycan xarici investitorlar üçün cəlbədar ölkə kimi qalır. İndiki şəraitdə, dünyada və bölgədə müşahidə olunan çox ağır vəziyyəti nəzərə alaraq 11 milyard dollar xarici investisiyaları cəlb etmək böyük uğurumuzdur».

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bir neçə ildir ki, manatın məzənnəsi nöinki sabitdir, eyni zamanda əsas dünya valyutalarına qarşı daha da böyük dəyər qazanır. Manatın sabit olması, ilk növbədə, insanların rifah halının yaxşılaşmasına xidmət göstərir, əhalinin alıcılıq qabiliyyəti artır.

Dövlətimizin başçısı valyuta ehtiyatlarımızın artdığını da qeyd edərək vurğulayıb ki, hazırda bizim 50 milyard dollardan çox valyuta ehtiyatlarımız vardır və biz bu imkanlardan səmərəli şəkildə istifadə edirik: «Həm valyuta ehtiyatlarımızı ildən-ilə artırırıq, eyni zamanda ölkəmizin dayanıqlı tərəqqisi üçün bu imkanlardan istifadə edib iqtisadiyyatın inkişafına, infrastruktur layihələrinin icrasına böyük həcmdə vəsait qoyuruq. Bir sözlə, 2014-cü ildə əsas iqtisadi göstəricilərimiz çox müs-

bətdir, deyə bilərəm ki, bəlkə dünyaya miqyasında ən gözəl göstəricilərdir. Azərbaycan son 11 il ərzində dünyada iqtisadi artım tempinə görə ən sürətlə inkişaf edən ölkədir. Davos Dünya İqtisadi Forumunun hesablamlarına görə, 2014-cü ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı dünyada rəqabət qabiliyyətliliyinə görə 38-ci yerə layiq görülmüşdür. Yəni, biz dünyanın ən rəqabətli 40 iqtisadiyyatı arasında yığıq. Bu, tarixi nailiyyətdir».

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, güclü iqtisadiyyat, düşünülmüş siyasət imkan verir ki, sosial obyektlərin inşası uğurla təmin edilmişdir, 60-dan çox tibb mərkəzi, 50-dən artıq məktəb tikilib istifadəyə verilmişdir. Əməkhaqqı, pensiya artmışdır. Azərbaycanda orta aylıq əməkhaqqı artıq 600 dollara yaxınlaşır. 400 min insana ünvanlı sosial yardım verilir, 90 mindən çox ailə dövlətdən ünvanlı sosial yardım alır. Dövlət tərəfindən hər ailəyə orta hesabla 155 manat, yəni, 200 dollara ya-

xın vəsait verilir. Ancaq əminəm ki, insanların rifah halı yaxşılaşdıqca ünvanlı sosial yardıma ehtiyacı olanların da sayı azalacaq».

Keçən il Azərbaycanda «Sənaye ili» elan edildiyini deyən dövlətimizin başçısının sözlərinə görə, bu müddət ərzində 230-dan çox sənaye müəssisəsi yaradılıb, 123 min yeni iş yeri açılıb ki, onlardan təxminən 100 mini daimi iş yeridir: «Keçən il Azərbaycanda əhalinin sayı 116 min nəfər artmışdır. Odur ki, yeni iş yerlərinin yaradılması daimi proses olmalıdır».

Dövlətimizin başçısı ötən il ikinci peykimizin orbitə buraxılmasının nəhəng layihələr arasında özünəməxsus yeri olduğunu bildirdi: «Artıq bizim iki peykimiz var. Biri telekommunikasiya peyki, ikincisi Yer səthinə müşahidə edən peyk. Bunun çox böyük əhəmiyyəti var və Azərbaycanda kosmik sənayenin inkişafı sürətlə gedir».

«ASAN xidmət» mərkəzlərinin açılmasını xüsusilə qeyd edən dövlət başçısının sözlərinə görə,

artıq 7 mərkəz fəaliyyət göstərir, iki il ərzində 3 milyon 500 min müraciət olub və orada göstərilən xidmətlərin sayı artır, keyfiyyəti yüksək səviyyədədir, cəmiyyət tərəfindən çox müsbət qarşılıq: «Korupsiya və rüşvət-xorluğa qarşı son illər ərzində aparılan institusional islahatlar çərçivəsində «ASAN xidmət» əlbəttə ki, ön plandadır. İndi bizim təcrübəmiz başqa ölkələrdə də öyrənilir».

Azərbaycan-Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı məsələyə toxunan dövlətimizin başçısı bildirdi ki, danışıqlar prosesində heç bir irəliləyişin olmamasına baxmayaraq, respublikamız münaqişənin həlli üçün çox böyük işlər görüb: «Biz ermənilərə elə dərs verdik ki, indiyə qədər özlərinə gələ bilmirlər, təşvişdirlər, istərikadadırlar. İndi bizi müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə ittiham etməyə çalışırlar. Amma sual olunur: Erməni əsgərinin Ağdamda, Füzulidə nə işi var? Nə üçün onlara bunu bizdən başqa heç kim açıq-aydın şəkildə demir? Bir daha demək istəyirəm, həqiqət bundan ibarətdir ki, bizim torpaqlarımızın işğal altında qalması sadəcə olaraq Ermənistanın işi deyil. Ermənistan aciz durumda olan, gücsüz, dilənçi bir ölkədir. Əlbəttə, əgər onun müxtəlif paytaxtlarda böyük havadarları olmasaydı, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi çoxdan

ədalətli şəkildə öz həllini tapa bilərdi».

Ordu quruculuğundan danışan Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, 2015-ci ildə ordu potensialımızı daha da gücləndirəcəyik. Bu məqsədlər üçün kifayət qədər böyük vəsait ayrılıb, təkcə onu demək kifayətdir ki, hərbi xərclərə ayrılan vəsait Ermənistanın ümumi büdcəsindən 2 dəfədən çoxdur.

Sonra iqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev, Baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov, «ASAN xidmət» əlbəttə ki, ön plandadır. İndi bizim təcrübəmiz başqa ölkələrdə də öyrənilir».

«Biz ermənilərə elə dərs verdik ki, indiyə qədər özlərinə gələ bilmirlər, təşvişdirlər, istərikadadırlar. İndi bizi müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə ittiham etməyə çalışırlar. Amma sual olunur: Erməni əsgərinin Ağdamda, Füzulidə nə işi var? Nə üçün onlara bunu bizdən başqa heç kim açıq-aydın şəkildə demir? Bir daha demək istəyirəm, həqiqət bundan ibarətdir ki, bizim torpaqlarımızın işğal altında qalması sadəcə olaraq Ermənistanın işi deyil. Ermənistan aciz durumda olan, gücsüz, dilənçi bir ölkədir. Əlbəttə, əgər onun müxtəlif paytaxtlarda böyük havadarları olmasaydı, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi çoxdan

ədalətli şəkildə öz həllini tapa bilərdi».

Ordu quruculuğundan danışan Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, 2015-ci ildə ordu potensialımızı daha da gücləndirəcəyik. Bu məqsədlər üçün kifayət qədər böyük vəsait ayrılıb, təkcə onu demək kifayətdir ki, hərbi xərclərə ayrılan vəsait Ermənistanın ümumi büdcəsindən 2 dəfədən çoxdur.

Sonra iqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev, Baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov, «ASAN xidmət» əlbəttə ki, ön plandadır. İndi bizim təcrübəmiz başqa ölkələrdə də öyrənilir».

«Biz ermənilərə elə dərs verdik ki, indiyə qədər özlərinə gələ bilmirlər, təşvişdirlər, istərikadadırlar. İndi bizi müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə ittiham etməyə çalışırlar. Amma sual olunur: Erməni əsgərinin Ağdamda, Füzulidə nə işi var? Nə üçün onlara bunu bizdən başqa heç kim açıq-aydın şəkildə demir? Bir daha demək istəyirəm, həqiqət bundan ibarətdir ki, bizim torpaqlarımızın işğal altında qalması sadəcə olaraq Ermənistanın işi deyil. Ermənistan aciz durumda olan, gücsüz, dilənçi bir ölkədir. Əlbəttə, əgər onun müxtəlif paytaxtlarda böyük havadarları olmasaydı, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi çoxdan

ədalətli şəkildə öz həllini tapa bilərdi».

Ordu quruculuğundan danışan Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, 2015-ci ildə ordu potensialımızı daha da gücləndirəcəyik. Bu məqsədlər üçün kifayət qədər böyük vəsait ayrılıb, təkcə onu demək kifayətdir ki, hərbi xərclərə ayrılan vəsait Ermənistanın ümumi büdcəsindən 2 dəfədən çoxdur.

Sonra iqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev, Baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov, «ASAN xidmət» əlbəttə ki, ön plandadır. İndi bizim təcrübəmiz başqa ölkələrdə də öyrənilir».

«Biz ermənilərə elə dərs verdik ki, indiyə qədər özlərinə gələ bilmirlər, təşvişdirlər, istərikadadırlar. İndi bizi müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə ittiham etməyə çalışırlar. Amma sual olunur: Erməni əsgərinin Ağdamda, Füzulidə nə işi var? Nə üçün onlara bunu bizdən başqa heç kim açıq-aydın şəkildə demir? Bir daha demək istəyirəm, həqiqət bundan ibarətdir ki, bizim torpaqlarımızın işğal altında qalması sadəcə olaraq Ermənistanın işi deyil. Ermənistan aciz durumda olan, gücsüz, dilənçi bir ölkədir. Əlbəttə, əgər onun müxtəlif paytaxtlarda böyük havadarları olmasaydı, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi çoxdan

ədalətli şəkildə öz həllini tapa bilərdi».

Ordu quruculuğundan danışan Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, 2015-ci ildə ordu potensialımızı daha da gücləndirəcəyik. Bu məqsədlər üçün kifayət qədər böyük vəsait ayrılıb, təkcə onu demək kifayətdir ki, hərbi xərclərə ayrılan vəsait Ermənistanın ümumi büdcəsindən 2 dəfədən çoxdur.

Sonra iqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev, Baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov, «ASAN xidmət» əlbəttə ki, ön plandadır. İndi bizim təcrübəmiz başqa ölkələrdə də öyrənilir».

«Xəyal Adası» layihəsi üzrə görülən işlərin gedişi ilə tanışlıq

Yanvarın 12-də Prezident İlham Əliyev «Azərsun Holding» Şirkətlər Qrupunun «Xəyal Adası» layihəsi üzrə görülən işlərin gedişi ilə tanış olub. Dövlətimizin başçısına burada görülən işlərlə bağlı ətraflı məlumat verilib. Bildirilib ki, Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportuna gedən yolun üzərində yerləşən «Xəyal Adası»nın ərazisi 320 hektardır. Bu, yüksək standartlara cavab verən yaşayış, ticarət, əyləncə və idman sahələrini əhatə edən layihədir.

Bildirilib ki, yaşayış sahəsində müasir tələblərə cavab verən yüksək keyfiyyətli 2100 mənzil, fərqli ölçülərdə və konseptlərdə 300 villa inşa olunur. «Xəyal Adası» layihəsi burada yaşayacaq insanların bütün ehtiyaclarını ödəməyə hesablanıb. Buna görə də layihə çərçivəsində məktəb kompleksi, ticarət mərkəzləri, mehmanxana, beynəlxalq səviyyəli yarışların keçirilməsinə imkan verən Qolf Mərkəzi, göllər və peyzaj sahələri yaradılır.

Dövlətimizin başçısı layihədən bəhs edən videoqarxa baxıb. Bildirilib ki, «Xəyal Adası»nda «ASAN xidmət» mərkəzi də yaradılacaq. Burada

fəaliyyət göstərəcək məktəb kompleksində uşaq bağçası, aşağı və yuxarı sınıflar üçün təhsil, gimnastika və idman binaları, futbol meydançası istifadəyə veriləcək. Bunun üçün təhsil sahəsində keyfiyyəti ilə fərqlənən «SABİS» sisteminin tətbiq olun-

duğu məktəblər seçilib. Ən yüksək ekoloji standartlara uyğun olaraq inşa edilən «Xəyal Adası»nda gələcəkdə müasir səhiyyə komplekslərinin yaradılması da nəzərdə tutulub.

«Xəyal Adası» layihəsinin həyata keçirilməsi ölkəmizdə beynəlxalq turizmin və qeyri-neft sektorunun inkişafına da mühüm töhfə verəcək.

Prezident İlham Əliyev elektromobilə qolf sahəsinə gəzib. Bildirilib ki, beynəlxalq səviyyəli yarışların

təşkil edilməsinə imkan verəcək 18 çalalı qolf sahəsində son tamamlama işləri aparılır. Son illərdə Azərbaycanda idmanın kütləviliyinin artırılması istiqamətində əsaslı islahatlar

həyata keçirilir. Bu islahatlar nəticəsində idmanla məşğul olanların sayının sürətlə artması müşahidə edilir. «Xəyal Adası»nda qolf klubunun yaradılması bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycanda idmanın bütün növlərinin inkişafı diqqət mərkəzindədir. Qolf klubundakı şərait dünya standartlarına tam cavab verəcək. Burada yaradılan Qolf Akademiyası isə gələcəkdə ölkəmizin adını bütün dünyada layiqətlə təmsil edəcək idmançıların yetişdirilməsində böyük rol oynayacaq.

Sonra dövlətimizin başçısı ərazini gəzib, tikintisi davam etdirilən villalarda yaradılacaq şəraitlə tanış olub. Qeyd edilib ki, layihədəki otel, ticarət mərkəzləri, məktəb kompleksi, villalar, mənzillər, göllər və peyzaj sahələrində tikinti işləri davam edir. İlk mərhələdə kommunal xidmətlər üçün nəzərdə tutulmuş infrastruktur artıq hazırdır. Villalarda və mənzillərdə isə beton işləri başa çatıb. Fasad və kosmetik işlər isə yekunlaşmaq üzrədir. Layihənin reallaşmasında iki mindən artıq yerli işçi çalışır. «Xəyal Adası» həm də ətraf ərazilərdə yaşayan insanlar üçün böyük məşğulluq mərkəzi olacaq. Belə bir layihənin həyata keçirilməsi həm də turizm sektorunun inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Prezident İlham Əliyev tikinti işlərinin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi üçün müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini verib.

Dövlət başçısı Sumqayıtda olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 13-də Sumqayıt şəhərinə gəlib. Dövlətimizin başçısı xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin Sumqayıt şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstəsi qoyub.

Sonra Prezident İlham Əliyev Nəsimi adına Sumqayıt Şəhər Mədəniyyət və İstirahət Parkında aparılan yenidənqurma işləri ilə tanış olub. Bildirilib ki, parkda yerləşən Şəhidlər xiyabanının yaxınlığındakı ərazidə geniş abadlıq işləri aparılıb, «20 Yanvar» və «Xocalı» abidələri ucaldılıb.

Dövlətimizin başçısı Sumqayıt tekstil fabrikinin açılışında iştirak edib. Prezident İlham Əliyev fabriki işə salıb, istehsal prosesini izləyib, hazır məhsullara baxıb. Ölkə Prezidenti fabrikin açılışı münasibətilə kollektivə təbrik edib.

Prezident İlham Əliyev Sumqayıta səfəri çərçivəsində Gənclər Evinin açılışında da iştirak edib. Dövlətimizin başçısı binanın rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib, burada yaradılan şəraitlə tanış olub.

Ölkə Prezidenti Sumqayıtda yeni tikilmiş Yaşıl teatra da baş çəkib. Daha sonra dövlətimizin başçısı beton məmulatı zavodunun açılışında iştirak edib. Prezident İlham Əliyev zavodu işə salıb. Məlumat verilib ki, illik istehsal gücü 140 min metr müxtəlif diametrlilik beton boru və 500 min kvadratmetr beton döşəmə daşı olan zavodda ən müasir texnologiya tətbiq edilib. Yeddi istehsal sahəsindən ibarət bu zavod avadanlığın həcminə görə Şərqi Avropada analoqu olmayan ən böyük müəssisədir.

2 | Bankların rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə iclas keçirilib

3 | Vergi hüquqpozmalarına qarşı mübarizə tədbirləri gücləndirilir

4 | Ödənişlər asanlaşdırılır

5 | Tədris sahəsində ən yaxşı beynəlxalq təcrübələr tətbiq olunur

«Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il 30 dekabr tarixli 1167-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi və «Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 30 avqust tarixli 393 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il 30 dekabr tarixli 1167-IVQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını iki ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzərdə saxlan və bunun icrası barədə iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. avtonəqliyyat vasitələrinin dövlət qeydiyyatı və təkrar dövlət qeydiyyatı, həmçinin avtonəqliyyat vasitələrinə dövlət texniki baxışı zamanı aidiyyəti dövlət orqanlarının yol vergisinin ödənilməsi barədə sənədi tələb etməsinin həmin Qanun qüvvəyə mindiyi gündən dayandırılmasını təmin etsin;

1.5. aidiyyəti dövlət orqanları ilə birlikdə, bu Qanunla təsdiq edilmiş yeni vergi dərəcələrinə uyğun olaraq, 2015-ci il dövlət büdcəsinin gəlirlərinin artırılması üçün zəruri tədbirlər görsün və hər rüb dövlət büdcəsinə vergi növləri üzrə əlavə daxilolmaların vəziyyəti barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.6. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələ-

ləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

3. «Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 30 avqust tarixli 393 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, N 8 (III kitab), maddə 616; 2005, N 12, maddə 1099; 2006, N 5, maddə 400, N 12, maddə 1034; 2007, N 4, maddə 323, N 12, maddə 1225; 2008, N 11, maddə 972; 2009, N 3, maddə 163, N 4, maddə 226, N 10, maddə 780; 2010, N 7, maddə 610; 2011, N 7, maddə 631; 2013, N 7, maddə 805, N 11, maddə 1324; 2014, N 4, maddə 359, N 5, maddə 477, N 9, maddə 1027, N 10, maddə 1198; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 17 noyabr tarixli 350 nömrəli Fərmanı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 1.4-cü bənddə «194.2.1-ci» sözlərindən sonra «212.3-cü» sözləri əlavə edilsin;

3.2. 1.18-ci bənddən «212-2-ci və» sözləri çıxarılınsın.

4. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 212.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, bir ay müddətində yol vergisi bəyannaməsinin formasını müəyyənlədsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 yanvar 2015-ci il.

Çağrı Mərkəzinin fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilir

2014-cü il ərzində «195» Çağrı Mərkəzi tərəfindən vergi ödəyicilərinin və vətəndaşların həm avtomatik, həm də canlı rejimdə fəaliyyət zamanı müfəttiş-operatorlar tərəfindən müraciətləri cavablandırılmış, onların ərizə, şikayət və məlumat xarakterli müraciətləri qəbul olunmuş, vergi ödəyiciləri mesaj xidməti vasitəsilə məlumatlandırılmışdır. Bununla yanaşı, mərkəz tərəfindən gücləndirilmiş elektron imzaya, o cümlədən «Asan imza»ya dair müraciətlərin cavablandırılması təmin edilmişdir.

Çağrı Mərkəzində «Asan imza» vasitəsilə əməliyyatların aparılması layihəsinə başlanılmış və ilkin olaraq sadələşdirilmiş vergi bəyannamələrini Çağrı Mərkəzinə zəng etməklə təqdim etmək xidməti istismara verilmişdir.

2014-cü ilin noyabr ayında Beynəlxalq Sertifikatlaşdırma və Sorğu Mərkəzləri İnstitutu tərəfindən audit keçirilmiş və bunun nəticəsində sorğu mərkəzlərinin idarəetmə sistemi üzrə vahid Avropa standartını müəyyən edən «Austrian Standards plus» təşkilatı tərəfindən Vergilər Nazirli-

yinin Çağrı Mərkəzinə EN-15838 Standartlarına uyğunluq barədə verilən sertifikat yenilənmişdir.

Sahibkarların, vətəndaşların vaxt itkisinə yol vermədən bir mənəbdən biznesin qeydiyyatı, lisenziyalaşdırma, vergilər, rüsumlar və sahibkarları maraqlandıran digər məsələlər barədə məlumat almalarını təmin etmək məqsədilə «195» Çağrı Mərkəzi və ayrı-ayrı dövlət orqanlarındakı analoji xidmətlər vahid telefon-məlumat xidmətinə inteqrasiya olunmuşdur. Çağrı Mərkəzinin fəaliyyətinin kompleks şəkildə təşkil edilməsi üçün Vergilər, Maliyyə, İqtisadiyyat və Sənaye, Ədliyyə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirliklərinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin və Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun fəaliyyət sahələrini əhatə edəcək «Sahibkarlıq fəaliyyəti sahəsində universal telefon-məlumat xidməti (Çağrı Mərkəzi)»nin yaradılması ilə bağlı qeyd olunan dövlət strukturlarının nümayəndələri üçün müvafiq treninqlər keçirilmiş, onlara sertifikatlar təqdim olunmuşdur. Keçən il «Dövlət qurumları

nın Çağrı mərkəzlərinin fəaliyyətinin təşkili Qaydaları» hazırlanmış, aidiyyəti dövlət qurumları ilə razılaşdırılmış və yekun variantı Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

Xatırladaq ki, Vergilər Nazirliyinin «195» Çağrı Mərkəzi 2003-cü ilin sonundan Bakı şəhərini əhatə etməklə fəaliyyətinə başlayıb. 2006-cı ilin may ayından mərkəzin əhatə dairəsi genişlənilib və o vaxtdan respublikanın bütün regionlarından gələn sual və müraciətlərin qəbul edilməsinə həyata keçirir. Çağrı Mərkəzi vergi qanunvericiliyi və onun tətbiqi, Vergilər Nazirliyinin təqdim etdiyi elektron xidmətlər barədə operativ, düzgün, vergi orqanlarına gəlmədən məlumat verilməsini, vergi qanunvericiliyinin pozulması halları barədə müraciətlərin qəbulunu təmin edir. Respublikanın istənilən regionundan stasionar nömrələrdən birbaşa «195» nömrəsinə edilən zəng, eləcə də Çağrı Mərkəzi tərəfindən göstərilən xidmətlər ödənişsiz həyata keçirilir.

AYTƏN

Bankların rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə iclas keçirilib

Yanvarın 9-da Vergilər Nazirliyinin və ölkəmizdə fəaliyyət göstərən bankların rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə keçirilmiş iclasda vergilər nazirinin birinci müavini Natiq Əmirov banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən fiziki şəxslərin ödənilən faizlərlə gəlir vergisi üzrə güzəştlə-

rin başa çatması və Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmiş «Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» qanunla əlaqədar bu gəlirlərin vergiyə cəlb edilməsindəki dəyişikliklər barədə toplantı iştirakçılarına məlumat vermişdir.

Vergilər Nazirliyi və Mərkəzi Bank arasında aparılmış məslə-

hətləşmələrin nəticəsi olaraq bildirilmişdir ki, bank ödəmələri üzrə əldə edilən gəlirlərin vergiyə cəlb edilməsi müvafiq güzəşt edilən məbləğ (illik 500 manat) nəzərə alınmaqla 2015-ci il yanvarın 1-dən sonra hesablanmış faizlərlə tətbiq ediləcəkdir. N.Əmirov bunun balanslaşdırılmış bir qərar olduğunu bildirərək, bununla da bank sektorunun üzvləşdiyi narahatlığın aradan qaldırıldığını qeyd etmişdir.

Toplantıda iştirak edən Mərkəzi Bankın baş direktoru Rəşad Orucov bu qərarın ədalətli olduğunu qeyd etmiş, qəbul edilmiş qərarlar və ödəmələrin vergiyə cəlb edilməsi ilə əlaqədar məsələlərlə bağlı müştərilərin məlumatlandırılmasını zəruriliyini bank nümayəndələrinin nəzərinə çatdırmışdır.

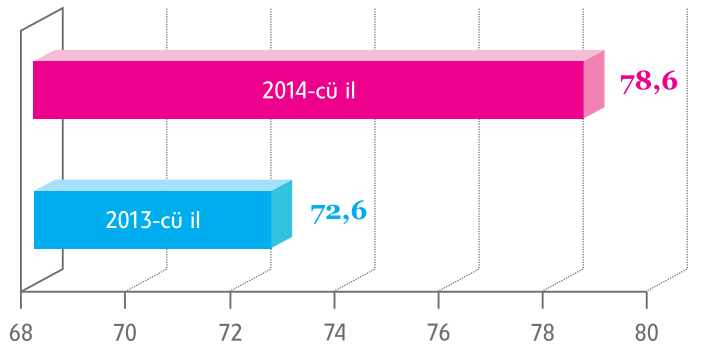
Toplantıda bank ödəmələrinin vergiyə cəlb edilməsində yaranan müxtəlif məsələlərlə bağlı bankların səlahiyyətli nümayəndələrinin çoxsaylı sualları cavablandırılmışdır.

2014-cü ildə səyyar vergi yoxlamaları üzrə əlavə hesablanmış məbləğ artıb

2014-cü il ərzində başa çatdırılmış səyyar vergi yoxlamaları aparılmış vergi ödəyicilərinin 99,4%-də vergi qanunvericiliyinin pozulması halları aşkar edilmiş, 905 milyon 423,6 min manat əlavə vəsait hesablanmışdır. Bu məbləğin 62%-ni əlavə hesablanmış vergi məbləği, 38%-ni isə vergilərin azaldılmasına və digər hüquq pozuntularına görə tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyası (faizlə birgə) təşkil etmişdir. 2013-cü illə müqayisədə 2014-cü il ərzində başa çatdırılmış səyyar vergi yoxlamaları zamanı cəmi əlavə vəsaitin məbləği 215 milyon 774,5 min manat və ya 31,3% artmışdır.

2014-cü il ərzində başa çatdırılmış səyyar vergi yoxlamaları üzrə orta hesabla 1 yoxlamaya dü-

2014-cü il ərzində başa çatmış SVY zamanı 1 yoxlamaya düşən cəmi hesablanmış əlavə vəsaitin öten ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi (min manatla)

şən hesablanmış cəmi əlavə vəsaitin məbləği 78,6 min manat təşkil etmişdir ki, bu da övəlki dövrlə müqayisədə 8,3% çoxdur.

Əlavə hesablanmış vəsaitlərdə mənfəət vergisi 16,6%, əlavə dəyər vergisi 29,1%, ödəmə mənbəyində tutulan vergi (müddü iş-

lə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan gəlir vergisi istisna olmaqla) 40,8%, sadələşdirilmiş vergi 1,6%, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir vergisi 1%, müddü işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi 5,4%, digər vergilər isə 5,5% təşkil etmişdir.

Operativ nəzarət tədbirləri nəticəsində xeyli qanun pozuntusu aşkarlanıb

2014-cü ildə əhali ilə nağd pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunması, nəzarət-kassa aparatlarından istifadə, vergi orqanlarında uçota durmadan fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin aşkarlanması və s. kimi operativ nəzarətin əhatə etdiyi vergi orqanları tərəfindən keçirilmiş tədbirlər zamanı 53909 vergi ödəyicisində qanunvericiliyin pozulması faktları aş-

karlanmışdır. 29025 vergi ödəyicisi tərəfindən nağd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulduğu, 9830 vergi ödəyicisi tərəfindən qanunla nəzərdə tutulmayan valyutanın ödəniş vasitəsi kimi qəbul olunduğu, valyutanın ticarət, iaşə və xidmət müəssisələrində qanunsuz olaraq alınıb-satıldığı və ya dəyişdirildiyi, 7823 vergi ödəyicisinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan fəaliyyət növləri ilə

belə razılıq (lisenziya) almadan məşğul olduğu müəyyən edilmişdir. 3490 vergi ödəyicisi tərəfindən 4751 nəfər fiziki şəxsin əmək müqaviləsi bağlamadan işə cəlb edildiyi, 2842 vergi ödəyicisi tərəfindən fərqlənmə nişanı olmadan avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin daşındığı, 899 vergi ödəyicisində 10822 ədəd aksiz markaları ilə müvafiq qaydada markalanmamış mal olduğu aşkarlanmışdır.

Tarif Şurası tərəfindən neft məhsullarının tarif tənzimlənməsi aparılıb

Yanvarın 12-də Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurasının növbəti iclası keçirilib və «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» 2014-cü il 30 dekabr tarixli Qanununa uyğun olaraq, neft məhsullarının tariflərinə baxılıb və müvafiq tarif tənzimlənməsi aparılıb.

«Tarif Şurasının rəsmi internet sahifəsində (www.tariff.gov.az) bu barədə məlumat yayılıb: «Məlum olduğu kimi, 2015-ci ilədək illik yol vergisini fiziki şəxslər avtonəqliyyat vasitələrinin müəllərinin həcminə görə texniki baxışdan keçən zaman, hüquqi şəxslər isə balanslarında olan avtonəqliyyat vasitələrinə görə vergi orqanlarına müvafiq bəyannamə təqdim etməklə dövlət büdcəsinə ödəyirdilər. Bu zaman hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən istismara yararsız avtonəqliyyat vasitələrinə görə də onların avtomobil yollarından istifadə edib-etməmələrindən asılı olmayaraq, yol vergisi ödənilirdi. Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərlə əsasən, ölkə orazisində istehsal edilərək da-

xili istehlaka yönəldilən və idxal olunan avtomobil benzini, dizel yanacağı və maye qazın hər litrinin topdansaş qiymətinə 2 qəpik əlavə edilməklə yol vergisinin tətbiqi nəzərdə tutulub.

Yol vergisinin yanacağı qiymətinə əlavə edilməsi nəticəsində verginin ödənilməsi prosesi və verginin yığılması üzrə inzibətçilik sadələşir, avtonəqliyyat vasitəsindən daha az istifadə edən şəxslər daha az vergi ödəyir, illik vergi bir dəfəyə deyil, hər dəfə yanacaq alınan zaman hissə-hissə ödənilir, hüquqi şəxslər tərəfindən vergi orqanlarına yol vergisi bəyannamələrinin təqdim olunması ləğv edilir, verginin tam yığılması təmin olunur. Göstərilənlər nəzərə alınaraq, Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurasının iclasında müvafiq qərar qəbul edilib və yol vergisi əlavə olunmaqla A1-92 markalı avtomobil benzininin pərakəndə satış qiyməti 1 litr üçün 72 qəpik, dizel yanacağının pərakəndə satış qiyməti isə 1 litr üçün 62 qəpik müəyyən edilib.

Qərar 13 yanvar 2015-ci il tarixindən qüvvəyə minib.

VERGİLƏR NAZİRLİYİNİN
ÇAĞRI MƏRKƏZİ

195

www.taxes.gov.az

Contact
Centre
EN 15838

Vergi hüquqpozmalarına qarşı mübarizə tədbirləri gücləndirilir

Müsaibimiz Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinin (VCIAD) rəisi, 3-cü dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Vidadi Məmmədovdur.

- Vidadi müəllim, Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti tərəfindən 2014-cü ildə vergi hüquqpozmaları ilə bağlı həyata keçirilən mübarizə tədbirləri haqqında məlumat verməyinizi xahiş edirik.

- İl ərzində departamentə daxil olmuş 1024 material üzrə 971 cinayət işi başlanmışdır. VCIAD tərəfindən Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin (CM) 213-cü maddəsi ilə (vergi ödəməkdən yayınma) 897 cinayət işi, 192-ci (Qanunsuz sahibkarlıq) və 213-cü maddələri ilə 46, 192-1.2-ci maddəsi ilə (Qanunsuz olaraq lotereyaların və idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi) 4, 192-ci maddəsi ilə 11, CM-in 205-1-ci maddəsi ilə (Saxta aksiz markalarını hazırlama, əldə etmə və ya satma) ilə 1, CM-in 162-1-ci maddəsi ilə (Əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işçilərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi) 6, 213-1-ci maddəsi ilə (aksiz markası ilə markalanmış olan məhsulları (malları) belə marka olmadan satma, satış məqsədi ilə saxlama, istehsal bina-sının hüduqlarından kənara çıxarma və ya idxal etmə) 6, ümumilikdə 971 cinayət işi başlanaraq istintaqı davam etdirilmişdir. Qeyd edim ki, bu göstərici 2013-cü ilə nisbətə 452 cinayət işi çoxdur.

Vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınan şəxslərlə bağlı ötən il departamentin istintaq idarəsində 395 cinayət işi 125 nömrə altında birləşdirilərək ittiham aktları ilə məhkəməyə göndərilmişdir: bunlardan 72-si 2014-cü ildə, 31-i 2013-cü ildə, 22-si isə əvvəlki illərdə başlanmış cinayət işləridir. Ümumilikdə ötən il vergi hüquqpozmaları nəticəsində 134 nəfər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmişdir. İl ərzində 36 nəfər şübhəli şəxs qismində tutulmuş, 26 nəfər barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir.

Departamentə daxil olmuş material və başlanmış cinayət işləri üzrə dövlət büdcəsinə dəymiş ziyan

tam şəkildə ödənilməyindən Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 39.1.11-ci maddəsi ilə 340 prosessual qərar qəbul edilərək, materiallar üzrə cinayət işinin başlanması rədd edilmiş, başlanmış cinayət işləri üzrə icraata xitam verilmişdir.

- Görülən tədbirlər nəticəsində dövlət büdcəsinə ödəmələr nə qədər olmuşdur?

- 2014-cü il ərzində departamentdə cinayət işləri və materiallar üzrə aparılan araşdırmalar zamanı dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin olunmuş vəsaitin məbləği 16 milyon 81 min 402,17 manat təşkil etmişdir ki, bunun da 4 milyon 583,3 min manatı istintaqı tamamlanmış cinayət işləri üzrə, 779,6 min manatı cinayət işinin başlanması rədd edilmiş materiallar üzrə, 2 milyon 197,9 min manatı icraatı dayandırılmış cinayət işləri üzrə, 111,4 min manatı aidiyyəti üzrə göndərilmiş cinayət işləri üzrə, 8 milyon 409,2 min manatı isə istintaqı davam etdirilən cinayət işləri üzrə ödənişlərdir.

- Əsasən hansı fəaliyyət sahələri və tədiyyə növləri üzrə vergi cinayətlərinə yol verilmişdir?

- Başlanmış cinayət işləri ilə bağlı vergi ödəyicilərinin fəaliyyət istiqaməti üzrə təsnifata nəzər salsaq görərik ki, daha çox ixtisaslaşdırılmamış (örəzə, moişət və digər) məhsulların alqı-satqısı, təmir-tikinti xidməti, tikinti materiallarının alqı-satqısı fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər vergi ödəməkdən yayınırlar. 2014-cü il ərzində vergi ödəməkdən yayınma cinayəti törətmiş şəxslər daha çox ƏDV, sadələşdirilmiş vergi və mənfəət vergisi üzrə ödəyicilər olmuşlar.

- Geniş yayılmış hüquqpozmaların biri də ƏDV fırılacaqılığıdır...

- Ötən illərdə olduğu kimi, 2014-cü il ərzində də departament tərəfindən ƏDV fırılacaqılığı ilə məşğul olan şəxslərin aşkar edilməsi və cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür. 49 cinayət işi üzrə ümumilikdə 32 milyon 950 min 452,94 manat məbləğində vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınan şəxslərin 49-u barəsində Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb etmə qərarı qəbul edilmiş, onlara ittiham elan olunmuş, həmin şəxslərdən 9-u barəsində məhkəmə qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilərək cinayət işləri ittiham aktı ilə məhkəməyə göndərilmişdir. Cinayət işlərinin istintaqı zamanı müəyyən edilmişdir ki, son dövrlər bəzi qrup şəxslər hüquqi şəxsin elektron formada təsis edilməsi ilə bağlı vergi orqanları tərəfindən göstərilən ope-

rativ və şəffaf xidmətlərdən öz cinayətkar məqsədləri üçün istifadə edirlər. Onlar ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyatda durmamaq və vergidən yayınmaq məqsədilə müxtəlif şəxslərin adlarına yüzlərlə müəssisə təsis edirlər. Əksər hallarda təsis edilən hüquqi şəxslərin hüquqi ünvanları eyni olur. İstintaq zamanı ifadə verən şəxslərin bəziləri ilkin ifadələrində heç bir müəssisə təsis etmədiklərini, qısa müddət ərzində tanıdığı şəxslər tərəfindən onlardan notarial qaydada təsdiq edilmiş etibarname və adlarına elektron imza alındığını bildirmişlər. İstintaq təcrübəsində artıq bir neçə şəxsin elektron imzasının bloklaşdırılmasına nail olunmuş və həmin şəxslər tərəfindən təsis edilmiş müəssisələrin ləğv edilməsi istiqamətində müvafiq proseslər aparılmışdır.

Bir epizod üzrə cinayət işinin istintaqı zamanı müəssisə rəhbərinin evində axtarış-istintaq hərəkəti aparılmışdır. İstintaq zamanı 100-ə yaxın müəssisənin təsis sənədləri, həmin müəssisələrə dair ciddi hesabat blankları, möhürlər götürülmüşdür. Müəyyən edilmişdir ki, şəxs müxtəlif örazi vergi orqanlarında ayrı-ayrı şəxslərin adlarına müəssisələr təsis etdirmiş və öz yaxın qohumlarını direktor vəzifəsinə təyin edərək banklarda aparılmış əməliyyatlara görə daxil olmuş pul vəsaitlərini özü götürərək vergi orqanına bəyannamə təqdim etməmişdir. Həmin şəxs şübhəli şəxs qismində saxlanılmış, məhkəmənin qərarı ilə həbs edilmişdir. Külli miqdarda vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınmaqda təqsirli bilinərək cinayət işi ittiham aktı ilə məhkəməyə göndərilmişdir.

Ötən il departament tərəfindən aparılmış əməliyyat-istintaq tədbirləri zamanı 109 müəssisə təsis edərək külli miqdarda vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınan 6 nəfərdən ibarət qabaqcadan birləşmiş sabit cinayətkar qrup - müxtəlif döstə zərərsizləşdirilmiş və həmin şəxslərin hər biri barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir. Vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınmış şəxslərin müxtəlif müəssisələr təsis edərək tender və kotirovkalarda iştirakının qarşısının alınması məqsədi ilə adlarına 1886 müəssisə olan 35 şəxs barədə məlumatlar dövlət orqanlarına, təhsil müəssisələrinə göndərilmişdir.

- Vergi cinayətlərinin ibtidai araşdırılması zamanı qarşılaşdığınız əsas çətinliklər nədən ibarətdir?

- Bunlardan biri müəssisənin rəhbərinin vergi orqanındakı baza məlumatları ilə müəssisənin bank hesablarında olan məlumatların üst-üstə düşməsidir. Yəni müəssisənin təsisçisi və direktoru vergi or-

qanın baza məlumatlarında və müəssisənin bank hesablarında müxtəlif şəxslər olur. Hesab edirəm ki, vergi cinayətlərinin qarşısının alınması və ödəyicilər tərəfindən bəyannamələrin vaxtında təqdim edilməsinin təmin olunması üçün qanunvericiliyə müvafiq dəyişikliyin edilməsi zəruridir. Təcrübə göstərir ki, müəssisənin rəhbərinin vergi orqanlarında kim olmasından asılı olmayaraq, bankda hesab açan həmin müəssisənin faktiki rəhbəri «təsisçi tərəfindən direktor təyin etmə haqqında» əmri banka təqdim etməklə digər şəxslərin bankda direktor kimi göstərilməsinə nail olur və müəssisələrin bank hesablarına daxil olmuş pul vəsaitlərini həmin şəxslər götürür. Yerli vergi orqanları isə həmin şəxslərin direktor təyin edilməsindən xəbərsiz olurlar. Aparılmış əməliyyatlar barədə məlumatlar olduqda isə vergi orqanlarında direktor kimi adı olan şəxsləri bəyannamə təqdim etmək üçün vergi orqanına dəvət edirlər. Hesab edirəm ki, bununla bağlı mövcud qanunvericiliyə dəyişiklik etməklə banklarda yalnız vergi orqanından verilmiş reyestrədə adı olan şəxsin direktor kimi imza nümunəsi götürülməlidir. Yeni direktor təyin edildikdə və bu barədə vergi orqanına məlumat daxil olduqdan və müvafiq vergi orqanı tərəfindən verilmiş reyestrədən çıxarışdan sonra banklar tərəfindən həmin şəxslərə əməliyyat aparılmasına şərait yaradılmalıdır.

- Vergi cinayətlərinin ibtidai araşdırılması sahəsində işlərin daha səmərəli təşkili üçün gələcəkdə hansı yeniliklərin və ya tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılır?

- Vergi hüquqpozmalarına, cinayətkarlığa qarşı mübarizə aparılması üçün həmin fəaliyyətlə məşğul olan əməkdaşların - əməliyyat müvəkkilinin, tədqiqatçının, müstəqil ixtisaslaşması zəruridir. Yəni ixtisasca hüquqşünas olan əməkdaşlarımız iqtisadi biliklərə yiyələnmiş, ixtisasca iqtisadi olan əməkdaşlarımız isə hüquqi bilikləri mənimsəmişlər. Bu məqsədə nail olmaq, peşəkar formada vergi cinayətlərinin istintaqı aparmaq üçün 2010-cü ildən VCIAD-da tədris xüsusi diqqət ayrılmış və müstəqil treninqlərin aparılması təmin edilmişdir. Təsədüfi deyil ki, departamentin bütün əməkdaşları həftənin müxtəlif günlərində öz profilərinə uyğun olaraq tədrisə cəlb edirlər.

Planlaşdırduğumuz tədbirlər Vergilər Nazirliyi yanında yaradılmış Tədris-metodiki Şura ilə əlaqələndirilmiş şəkildə tədris proqramlarına uyğun olaraq həyata keçirilir. İstintaqın aparılması Vergilər Nazirliyinin səlahiyyətlərinə aid edilmiş cinayətlər üzrə əməliyyat-istintaq tədbirlərinin daha peşəkar səviyyədə aparılması üçün bundan sonra da təlim və tədris xüsusi diqqət yetiriləcəkdir.

Müsaibəni hazırladı: Rəşad SADIQOV

Akif Musayev
Azərbaycan Respublikası
vergilər nazirinin müşaviri

Vergi rəqabətinin formaları

Vergi rəqabətinin nəticələrinin qiymətləndirilməsinə zərurət onun formalarının təsnifləşdirilməsinə tələb edir. İqtisadi subyektlər üçün vergi nəzarətinin iqtisadi səmərəliliyi təsnifləşdirmənin əsas kriteriyalarından biri olduğu üçün vergi rəqabətinin iki forması: səmərəli rəqabət və səmərəsiz rəqabət formaları müəyyən edilmişdir.

Dövlət hakimiyyəti orqanlarının iyerarxiyasına uyğun olaraq, horizontal və şaquli rəqabət formaları da vardır. Horizontal vergi rəqabəti müxtəlif ölkələrin eyni statuslu dövlət hakimiyyəti orqanları arasında baş verir. Şaquli vergi rəqabəti isə eyni bir ölkə daxilində vergi resurslarının əldə edilməsi uğrunda dövlət hakimiyyəti orqanlarının müxtəlif iyerarxiyaları arasında baş verir.

Mütəxəssislərin fikrincə, vergi rəqabətinin iqtisadi səmərəliliyi məsələsi iqtisadi subyektin vəziyyətindən asılıdır. Buna görə də real həyatda vergi resursları uğrunda gedən yarışmalar prosesinə müxtəlif mövqələrdən yanaşmaq lazımdır. Bunun üçün hərtərəfli təhlillərin aparılması vacibdir. Məsələnin mürəkkəbləşməsi isə onunla əlaqədar olur ki, iqtisadi tədqiqatlar aparılan sahələr dərindən öyrənilir və vergi rəqabətinin digər faktorlardan asılılığı təhlil edilir.

İqtisadi nöqtəyi-nəzərdən, vergi rəqabəti iqtisadi cəhətdən o vaxt səmərəli sayıla bilər ki, vergi ödəyicilərinin əldə etdikləri fayda vergi yükünə bərabər və ya ondan artıq olsun. Bu halda vergi ödəyiciləri özləri üçün daha əlverişli olan vergi sisteminə məxsus ölkəni seçirlər.

«Ədalətsiz» vergi rəqabətinin aparılması ölkələr tərəfindən vergi ödəyicilərinin ayrıca götürülmüş kateqoriyalarına və vergitutma obyektlərinə münasibətdə xüsusi vergi rejimlərinin tətbiqi nəticəsində yaranır

Lakin seçilmiş ölkənin vergi sistemi vergi ödəyicisi üçün heç də həmişə onun gözlədiyi effekti vermir. Bu problemə nəzəri cəhətdən yanaşmalar beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən belə halların aşkar edilib aradan qaldırılmasına və vergi rəqabətinin səmərəsizliyinin qarşısının alınması məqsədilə praktiki tövsiyələrin işlənilib hazırlanmasına zərurət yaranır.

Ümumiyyətlə, «ədalətsiz» vergi rəqabətinin aparılması ölkələr tərəfindən vergi ödəyicilərinin ayrıca götürülmüş kateqoriyalarına və vergitutma obyektlərinə münasibətdə xüsusi vergi rejimlərinin tətbiqi nəticəsində yaranır. Adətən, belə rəqabət dağdığı xarakter daşıyır və vergidən yayınma hallarının meydana çıxmasına şərait yaranır. Bu, həm də maliyyə axınlarının hərəkətini pozur, investisiya qoyuluşlarına və fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün ölkənin seçilməsinə münasibətdə vergi faktorlarının təsirini daha da artırır. Şübhəsiz ki, iqtisadi cəhətdən səmərəli vergi rəqabətinin həyata keçirilməsi çox vaxt nəzəri cəhətdən mümkün olur. Reallıqda isə daha çox iqtisadi cəhətdən səmərəsiz olan vergi rəqabətinə rast gəlinir. Bunlarla əlaqədar olaraq, beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri vergi rəqabətinin əlverişli olmayan nəticələri ilə mübarizə aparılmasıdır.

Qeyd olunduğu kimi, horizontal vergi rəqabəti ölkələrin dövlət hakimiyyəti orqanları arasında vergi resursları uğrunda gedən rəqabətdir. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, müasir dövrdə horizontal vergi rəqabəti iki ciddi nəticəyə gətirib çıxara bilər: vergi dərəcələrinin sifarı qədər endirilməsinə və ya vergi dərəcəsinin maksimal səviyyəyə qaldırılmasına. Tədqiqatlar göstərir ki, horizontal vergi rəqabəti zamanı kapitala qoyulan məbləğ sifarı qədər düşsə bilər və ondan az ola bilər.

Şaquli vergi rəqabəti zamanı vergi resursları uğrunda mübarizə dövlət hakimiyyətinin müxtəlif orqanları arasında aparılır. Mütəxəssislərin fikrincə, regionlar arasında vergi rəqabətinin mümkünlüyü və baş verdiyi şərait ilk növbədə federal quruluşlu dövlətlərdə yaranır. Hakimiyyətin müxtəlif iyerarxiyalarını təmsil edən regionlar onlara verilmiş səlahiyyətlər daxilində bərabərliyə və eyni statuslu dövlət quruluşu subyektləri arasında horizontal və şaquli əlaqələr sistemi yaradırlar. Onlara müvafiq səlahiyyətlər, öz büdcələrini yaratmaq, sərbəst iqtisadi siyasət yeritmək imkanları verilir. Bunlar isə belə bir nəticəyə gəlməyə əsas verir ki, regionların iqtisadi subyekt kimi formalaşması nəticəsində onlar rəqabət əlaqələrinə girərək istehlakçıların və iqtisadi resursların öz regionuna cəlb olunmasına çalışırlar. Bu da rəqabət qabiliyyətli regionun inkişafını təmin edən əsas şərtlərdən birinə çevrilir. Regiona iqtisadi subyekt və rəqabət subyekt kimi baxılması müxtəlif cür ola bilər. Bəzi regionlar tam dotasiyalı ola bilər və bu zaman rəqabət münasibətlərinin iştirakçıları olmasına baxmayaraq, onları tam mənada iqtisadi subyekt kimi qiymətləndirmək olmaz. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, rəqabət proseslərinin iştirakçıları təkcə federativ dövlətin subyektləri deyil, həm də şəhərlər, bələdiyyələr, eləcə də qeyri- inzibati regionlar ola bilər. Regionlararası rəqabət regional hakimiyyəti daha səmərəli işləməyə məcbur edərək hakimiyyətdən sui-istifadələrin qarşısını alır. Əsas etibarilə regionlararası rəqabətin müsbət tərəfi budur ki, o, istehsalın maddi faktorlarının və istehlakçıların regionlar arasında azad hərəkəti nəticəsində nisbətən əlverişli regionun seçilməsinə şərait yaratmaqla regionda hakimiyyət idarəçiliyinin daha səmərəli həyata keçirilməsinə stimullaşdırır.

Bank əmanətlərinin vergiyə cəlb olunması

Banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən fiziki şəxslərin əmanətləri üzrə ödənilən faizlərə gəlir vergisi üzrə güzəştlərin müddəti 2014-cü il dekabrın 31-də başa çatıb. Milli Məclisin qəbul etdiyi «Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Qanuna əsasən, banklardakı əmanətlər üzrə faiz gəlirlərin vergiyə cəlb edilməsinin hüquqi mexanizmləri təsbit olunub.

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin idarə rəisi Şamil Ərəbov dəyişikliklə bağlı qeyd edib ki, bank əmanətləri üzrə illik faiz gəlirlərinin 500 manatadək olan hissəsi vergidən azad edilib, bundan artıq olan məbləğ isə vergiyə cəlb olunacaqdır. Bu güzəşt yerli bank və xarici bankın Azərbaycandakı filialı tərəfindən bütün fiziki şəxslərin

əmanətlərinə şamil olunacaqdır. Bank faizlərinə vergi «bir bank-bir əmanətçi» prinsipi ilə tutulacaqdır. Başqa sözlə, vətəndaşın bir bankda iki hesabda müxtəlif məbləğdə əmanəti varsa, faizlər toplanaraq vahid qayda da vergi tutulacaqdır. Yəni vergi hər hesabdakı əmanətə hesablanmış fa-

izlərə ayrı-ayrılıqda deyil, faizlərin cəmləşdirilmiş ümumi məbləğinə tətbiq olunacaqdır.

Ümumiyyətlə, bank depozitlərinə

və bank qanunvericiliyinə əsasən, kredit, maliyyə, bank, qiymətli kağızlar bazarında dividend məqsədilə yerləşdirilmiş depozit və qiymətli kağızlar üzrə gəlirlər vergiyə cəlb olunur. Amma Azərbaycanda «Banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən fiziki şəxslərin əmanətləri üzrə ödənilən faizlərin gəlir vergisindən azad ediləcəkləri» haqqında Qanuna əsasən, vətəndaşların depozitlərinə görə ödənilən faizlər vergiyə cəlb olunmayıb.

E.CƏFƏRLİ

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verirKommersiya hüquqi şəxsin
ləğv olunması**Bununla əlaqədar yaradılan ləğv etmə komissiyasının (təs-
viyyəçinin) səlahiyyətlərinə hansı məsələlər daxildir?**

Kommersiya hüquqi şəxsin ləğv olunması ilə əlaqədar yaradılan ləğv etmə komissiyasının (təsviyyəçinin) (bundan sonra - komissiya) fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 60-cı və 61-ci maddələrində nəzərdə tutulmuşdur. Həmin Məcəlləyə əsasən, hüquqi şəxsin ləğvi haqqında qərarla komissiya təyin edilir. Hüquqi şəxsin ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etmiş hüquqi şəxsin iştirakçıları və ya nizamnamə ilə buna vəkil edilmiş orqanı ləğv barədə qərar qəbul edildiyi tarixdən yalnız ləğv etmə prosesi çərçivəsində fəaliyyət göstərir. Ləğv edilən hüquqi şəxsin adından məhkəmədə komissiya çıxış edir. Komissiyanın təyin edildiyi andan hüquqi şəxsin işlərini idarə etmək səlahiyyətləri ona keçir. Komissiya borcların ödənilməsi və qalıq gəlirin saxlanması bilməsi üçün hüquqi şəxsin ömlakını iqtisadi cəhətdən sərəməli, qiymət baxımından sərəməli və tez bir zamanda satılması, borcların ödənilməsindən sonra qalan ömlakın iştirakçıları arasında bölüşdürülməsi məqsədilə onun işini davam etdirir.

Komissiya təyin olunduğu gündən sonra 10 gün müddətində kommersiya hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı haqqında məlumatın dərc edildiyi mətbu nəşrdə («Vergilər» qəzetində) hüquqi şəxsin ləğv edilməsi və kreditörün tələblərinin bildirilməsi qaydası və müddəti haqqında ilk məlumatı dərc etdirir. Bu məlumat hər dəfə 15-20 gün fasilə ilə daha iki dəfə eyni qaydada dərc etdirilir. Kreditörün tələblərinin irəli sürülməsi müddəti ləğv etmə haqqında ilk məlumatın dərc edildiyi gündən hesablanmaqla 60 gündən az ola bilməz. Komissiya təyin olunduğu gündən sonra 15 gün müddətində ləğv etmə barədə qərarı, ödəmə qabiliyyətinin olmasını təsdiq edən rəsmi bəyanatı, ilk məlumatın dərc olunmasını təsdiq edən sənədi və möhürü kommersiya hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatını həyata keçirən vergi orqanına təqdim etməlidir. Komissiya kreditör-

ları aşkar etmək və debitor borcunu almaq üçün tədbirlər görür, habelə ləğv etmə ilə bağlı mətbuatda elanın dərc olunduğu gün hüquqi şəxsin ləğvi haqqında bütün məlumat kreditörə bildiriş göndərir, dövlət büdcəsinə məcburi ödənişlər və büdcədənəknar dövlət fonduna məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanına müraciət edir. Kreditörün tələblərinin irəli sürülməsi müddəti bitdikdən sonra 10 gün müddətində komissiya aralıq ləğv etmə balansını tərtib edərək təsdiq edir və hüquqi şəxsin iştirakçılarına göndərir. Bütün hesablaşmalar başa çatdıqdan sonra 5 gün müddətində komissiya ləğv etmə balansını və qalıq ömlakın iştirakçıları arasında bölünməsi planını əks etdirən hesabatı tərtib edir. Həmin balans və hesabat tərtib edildiyi gündən sonra 45 gündən gec olmayaraq hüquqi şəxsin iştirakçıları və ya nizamnamə ilə buna vəkil edilmiş orqan tərəfindən təsdiq edilməlidir. Ləğv etmə balansını təsdiq edildikdən sonra 10 gün ərzində komissiya qalan ömlakın təsdiq edilmiş bölünmə planına uyğun olaraq hüquqi şəxsin iştirakçılarına təqdim edilməsi təmin edir. Komissiya qalan ömlakın bölünməsindən və ya istifadə edilməsindən sonra 10 gün ərzində təsdiq olunmuş ləğv etmə balansını, qalıq ömlakın bölünməsi (istifadə edilməsi) planını əks etdirən hesabatı, həmin ömlakın iştirakçılarına təqdim edilməsini təsdiq edən sənədi, hüquqi şəxsin qeydiyyat sənədnaməsinin və nizamnaməsinin (əsasnaməsinin) əslini, üzərində «ləğv prosesindədir» yazılmış möhür, səhmdar cəmiyyətlərində səhmlərin dövrüyyədən çıxarılmasına dair müvafiq icra hakimiyyəti orqanının arayışı və hüquqi şəxsin yenidən təsdiq edilən sənədlərlə birlikdə təhvil aktı və ya bölünmə balansını kommersiya hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatını həyata keçirən vergi orqanına təqdim etməlidir.

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına: AZ 1073, Bakı ş.,
Landau küç., 16 və ya s.musayeva@taxes.gov.az
elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz.

Ödənişlər asanlaşdırılır

Çoxfunksiyalı «ASAN ödəniş» sistemi işə düşüb

Azərbaycanın elektron ödəniş sistemlərində ən mühüm yeniliklərdən biri 2015-ci ilin ilk günlərində istifadəyə verilən «ASAN ödəniş» layihəsinin tətbiqi hesab oluna bilər. Geniş elektron infrastruktura malik çoxfunksiyalı «ASAN ödəniş» sistemi bir sıra xidmətlərlə bağlı rüsum və ödənişlərin birbaşa həyata keçirilməsini təmin edir. Bu sistem həm «ASAN ödəniş» portalından, həm də «ASAN ödəniş» terminallarından ibarətdir. Sistemin www.asanpay.az elektron portalı çərçivəsində vətəndaşlar ödənişləri elektron qaydada internet, o cümlədən «Asan imza» vasitəsilə, həmçinin ödəmə qurğuları olan terminallar vasitəsilə həyata keçirəcəklər. Portal vasitəsilə ödənişlər etmək üçün vətəndaşlar portalda qeydiyyatdan keçməlidirlər. Sistemin funksionallığı haqda suallar yarandıqda «108» Çağrı Mərkəzinə zəng etmək olar.

xidmətin tətbiqində olan ödəmə texnologiyalarıdır və zəruri məlumatlar mərkəzləşdirilmiş informasiya resursları ilə təmin olunub. Ödənişlərlə bağlı bütün məlumatlar mərkəzləşdirilmiş qaydada sistemin operatoru olan «ASAN xidmət»də cəmləşəcək. Məqsəd bir sıra dövlət orqanları tərəfindən müəyyən edilən rüsum və ödənişlərin, cərimələrin vahid nöqtədən «bir pəncərə» üzrə ödənilməsinə təmin etməkdir. Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin («ASAN xidmət») şöbə müdiri Ceyhun Salmanov bildirib ki, ödəniş sistemi vasitəsilə yol hərəkəti qaydalarının pozulmasına görə, inzibati xətalardan törədilməsinə görə tərtib edilən cərimələr, məhkəmə qərarlarının icrası ilə əlaqədar ödənilməli olan vəsaitlər, fərdi yaşayış evləri və mənzillər üzərində mülkiyyət hüquqlarının ilkin və təkrar dövlət qeydiyyatı alınması barədə çıxarılan

qərarların icrası ilə əlaqədar ödənilməli olan vəsaitlər, fərdi yaşayış evləri və mənzillər üzərində mülkiyyət hüquqlarının ilkin və təkrar dövlət qeydiyyatı alınması barədə çıxarılan

qərarların icrası ilə əlaqədar ödənilməli olan vəsaitlər, fərdi yaşayış evləri və mənzillər üzərində mülkiyyət hüquqlarının ilkin və təkrar dövlət qeydiyyatı alınması barədə çıxarılan

qərarların icrası ilə əlaqədar ödənilməli olan vəsaitlər, fərdi yaşayış evləri və mənzillər üzərində mülkiyyət hüquqlarının ilkin və təkrar dövlət qeydiyyatı alınması barədə çıxarılan

mərhələdə yol hərəkəti qaydalarının pozuntusu ilə bağlı cərimələrin mobil telefon vasitəsilə ödənişi mümkün olacaq. Sonrakı mərhələdə bütün ödənişlərin mobil versiyası tətbiq ediləcək.

Multimedia Mərkəzinin rəhbəri, Azərbaycan İnternet Forumunun prezidenti Osman Gündüz hesab edir ki, ölkədə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı davamlı işlər geniş xarakter alıb. Bu prosesdə şəffaf və dinamik bir qurum kimi özünü təsdiq etmiş «ASAN xidmət»in fəaliyyətinin güclənməsi, quruma əlavə səlahiyyətlər verilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Son dövrlər «ASAN xidmət» mərkəzlərinin coğrafiyasının genişlənməsi, göstərilən xidmət növlərinin və çeşidlərinin artırılması sayəsində vətəndaşlar daha keyfiyyətli və şəffaf xidmətlərdən faydalanacaqlar. Xüsusilə də ödənişlərin «bir pəncərə» üzrə mərkəzləşdirilmiş qaydada elektronlaşdırılması dövlət-biznes münasibətlərinin minimuma endirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Mərkəzi Bankın Ödəniş sistemləri və hesablaşmalar departamentinin direktor müavini Vahid Qurbanlının sözlərinə görə, «ASAN ödəniş» sisteminin yaradılması nağdsız ödənişlərin həcmində artımı baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. 2015-ci ildə nağdsız ödənişlərin miqyasının genişləndirilməsi vacib prioritetlərdən olacaq və Milli Ödəniş Sisteminin əsas komponentlərinin davamlı inkişafı təmin ediləcək. Hökumət Ödəniş Portalının infrastrukturundan istifadənin genişləndirilməsi istiqamətində dövlət qurumlarının portala inteqrasiyası işləri davam etdiriləcəkdir. «ASAN xidmət» mərkəzlərində fəaliyyət göstərən dövlət orqanları tərəfindən göstərilən xidmətlər üzrə 13 ödəniş portal vasitəsilə qəbulu təmin ediləcək, «ASAN ödəniş» sisteminin yaradılması infrastrukturuna inteqrasiya başa çatdırılacaq.

Onu da qeyd edək ki, dövlət başçısının fərmanına uyğun olaraq vergilərə aid bir sıra ödənişlərin də «ASAN ödəniş» sistemi ilə aparılması nəzərdə tutulub. Paytaxtla yanaşı, bölgələrdə də ödənişlərin «ASAN ödəniş» terminalı vasitəsilə aparılması üçün hazırlıq görülür.

Elbrus CƏFƏRLİ

«ASAN ödəniş» sisteminin yaradılması nağdsız ödənişlərin
həcmində artımı baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir

kəsinə zəng etmək olar.

Layihə çərçivəsində 1 sayılı Bakı «ASAN xidmət» Mərkəzində quraşdırılan «ASAN ödəniş» terminallarında nağd və ya bank kartı ilə ödənişləri yerinə yetirmək olar. Bu terminalların gələcəkdə bütün mərkəzlərdə və əhalinin kütləvi topladığı yerlərdə quraşdırılması nəzərdə tutulub. «ASAN ödəniş» terminalının digərlərindən fərqi ondan ibarətdir ki, terminallar özündə həm kağız pulun, həm qəpiklərin qəbulunu və qaytarılmasını nəzərdə tutur. Yeni ödəniş sistemi «ASAN

və texniki pasportların verilməsi, yaşayış yeri üzrə qeydiyyatdan çıxarıldığı hallarda çağırışçıların və hərbi vəzifəli vətəndaşların hərbi qeydiyyatı alınması və hərbi qeydiyyatdan çıxarılmasına dair ödənişlərə həyata keçiriləcək. Vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının qeydiyyatı, notariat fəaliyyəti, şəxsiyyət və sürücülük vəsiqələrinin verilməsi və dəyişdirilməsi, daşınmaz ömlakla bağlı əməliyyatların qeydiyyatı, hüquqi və fiziki şəxslərin arxiv arxivləşdirilməsi, əmək pensiyalarının təyini edilməsi, kom-

«ASAN ödəniş» terminalları paytaxtın ticarət, iaşə mərkəzlərində, metro stansiyalarında, keçidlərin yaxınlığında quraşdırılmaqdadır. Qaydalara əsasən, hər hansı ödəməyə dair, məsələn, cərimə və borclarla bağlı vətəndaşların mobil nömrələrinə, elektron poçtlarına məlumat göndəriləcək. «ASAN ödəniş» portalında yaradılan şəxsi kabinetdə vətəndaşlara borc və cərimələrə dair informasiyalar da yerləşdiriləcək. Bundan sonra vətəndaşlar ödənişlərini elektron üsulla həyata keçirəcəklər. Yeri gəlmişkən, ilkin

«Elektron hökumət» portalı daim yenilənir

«Elektron hökumət» modern və çevik idarəetmənin təmin edilməsi, dövlət orqanlarının fəaliyyətinin səmərəsini artırılması, şəffaflığın təmin edilməsi, bürokratik əngəllərin aradan qaldırılması və əhaliyə elektron xidmətlərin göstərilməsində mühüm vasitə kimi özünü təsdiqləyib. Bu portal müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə dövlət qurumları tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan bütün vətəndaşlara, hüquqi və fiziki şəxslərə, xarici vətəndaşlara və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə e-xidmətlərin göstərilməsinə tam şərait yaradır.

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Məlumat Hesablaşma Mərkəzinin (MHM) baş müvəkkili, Dövlət reyestr şöbəsinin rəisi İlqar Abdullayev bildirib ki, portalda artıq 47 qurum tərəfindən 387 elektron xidmət vətəndaşların istifadəsinə verilib. «Elektron hökumət» quruculuğu istiqamətində ilk addımlar sosial xidmətlərin elektronlaşması və «bir pəncərə» prinsipi ilə portalda birlişməsi üzərində cəmlənmişdi. Bu gün isə artıq təqdim olunan xidmətlərin sadələşdirilməsi, eləcə də istifadəçi imkanlarının artırılması istiqamətində yüksək temple işlər aparılır və portalın sosial əhəmiyyətli funksionallıqlarının artırılmasına xüsusi önəm verilir. Hazırda portala rahat və təhlükəsiz girişin təmin edilməsi məqsədilə «Asan imza», «Mobil imza» e-imza kartı və kod-parol autentifikasiya vasitələrindən istifadə edilir.

İ. Abdullayevin sözlərinə görə, «Elektron hökumət» portalı üzərindən təqdim edilən xidmətlərin istifadəsi ilə əlaqədar vətəndaşlar tərəfindən xidmət təminatçısı ilə əks-əlaqə yaradılması, təklif, şikayət və s. xarakterli müraciətlərin edilməsi, müraciətlərin xidmət təminatçısı tərəfindən cavablandırılması, xidmətdən istifadə zamanı baş verən problemlərdən vaxtında xəbərdarlıq məqsədilə portalda «Əks əlaqə» və «Müraciət» adlı xüsusi bölmə hazırlanaraq keçən il noyabrın 1-dən istifadəyə verilib: «Artıq vətəndaşlar portalda «Müraciət» bölməsinə daxil olaraq (hər bir e-xidmət səhifəsində olan «Əks əlaqə» düyməsini seçməklə) istənilən elektron xidmət ilə bağlı müraciətləri por-

tal üzərindən xidmət təminatçısına ünvanlaya və verilən cavabları izləyə bilərlər. «Elektron hökumət» portalında təqdim olunan xidmətlərin sayı haqqında statistik məlumatla istinadən demək olar ki, hər ay portala yeni xidmətlərin inkişafı üçün xidmətlərin sayı artırılıb. 2013-cü ilin yanvar ayında portalda 179 elektron xidmət var idisə, hazırda bu rəqəm 387-yə yüksəlib.

2013-cü il yanvarın 1-dən 2014-cü il dekabrın 1-dək «Elektron hökumət» portalı istifadəçilərinin sayı 1.067.420 təşkil edib, xidmətlərdən 5.812.582 dəfə istifadə olunub.

«Elektron hökumət» portalı üzərindən təqdim edilən e-xidmətlərdən istifadə sürətlə artmaqdadır. Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi (ƏMDK) ilə Məlumat Hesablaşma Mərkəzi tərəfindən aparılan birgə işlər sayəsində ƏMDK-nın daha 2 elektron xidməti - ixtisaslaşdırılmış pul hərracı və kiçik dövlət müəssisələrinin (obyektlərinin) əmək kollektivi üzvlərinə güzəştli satışı «Elektron hökumət» portalına inteqrasiya olunub.

Bununla da «İxtisaslaşdırılmış pul hərracı» e-xidməti vasitəsilə

özəlləşdirilən obyektlərin səhmlərinin, eləcə də dövlət müəssisəsinin obyektlərinin, avtonəqliyyat vasitələrinin, yarımçıq tikili və qəri-yaşayış sahələrinin özəlləşdirilməsi üzrə keçirilən hərracın daha sivil qaydada, elektron şəkildə həyata keçirilməsi mümkün olacaq.

«Kiçik dövlət müəssisələrinin (obyektlərinin) əmək kollektivi üzvlərinə güzəştli satışı» e-xidməti

vasitəsilə özəlləşdirmə prosesində kiçik dövlət müəssisəsinin obyektlərinin və dövlət müəssisələrinin bazasında yaradılmış səhmdar cəmiyyətlərinin səhmlərinin əmək kollektivinə və onlara bərabər tutulan şəxslərə güzəştli satışı reallaşdırılacaq.

Rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Əli Abbasov «Elektron hökumətin qurulmasının problem-

ləri» adlı birinci elmi-praktik konfransda deyib ki, 2020-ci ilədək Azərbaycanın dövlət qurumlarının bütün xidmətləri elektron formata keçiriləcək. Yaxın vaxtlarda informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsinin inkişafı üzrə yeni dövlət programının təsdiq edilməsi də gözlənilir. Programın əsas məqsədi isə vətəndaşlara göstərilən elektron xidmətlərin sayının artırılmasıdır.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

Tədris sahəsində ən yaxşı beynəlxalq təcrübələr tətbiq olunur

Vergilər Nazirliyi yanında Tədris-metodik Şura təlim tələbatlarından biri də distant təhsilin tam tətbiqi üçün araşdırmaların aparılması, təlim proseslərində müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi da irəsinin genişləndirilməsi və vergi orqanları əməkdaşlarının müstəqil öyrənmə imkanlarının artırılması məsələləri ilə bağlı olmuşdur. Tədris Mərkəzində «Distant təhsil» qrupunun yaradılması, təlimin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və əlçatanlığının təmin

ticələr ümumiləşdirilmişdir.

Tədris-metodik Şuranın fəaliyyət istiqamətlərindən biri də distant təhsilin tam tətbiqi üçün araşdırmaların aparılması, təlim proseslərində müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi da irəsinin genişləndirilməsi və vergi orqanları əməkdaşlarının müstəqil öyrənmə imkanlarının artırılması məsələləri ilə bağlı olmuşdur. Tədris Mərkəzində «Distant təhsil» qrupunun yaradılması, təlimin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və əlçatanlığının təmin

liq və ixtisasartırma kurslarının tədris-mövzu planlarında praktiki xarakterli mövzuların payı artır. Tədris-metodik Şura tərəfindən təlimlərin keçirilməsi ilə bağlı modul tipli materiallar hazırlanmış və təlimçilər üçün «Təlimin əsasları» adlı vəsait nəşr edilmişdir.

Tədris-metodik Şurada tədris sahəsində beynəlxalq təcrübənin istifadə edilməsi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilir, IOTA-ya (Avropadaxili Vergi Administrasiyaları Təşkilatı) daxil olan ölkələrin vergi orqanları üçün

2014-cü il ərzində Tədris-metodik Şurada «Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinin tədris konsepsiyası»nın və «Dövlət vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin peşə hazırlığının təşkili Qaydaları»nın layihələri müzakirəyə çıxarılmışdır. Bundan əlavə, Vergilər Nazirliyində işə yeni qəbul edilmiş stajçı əməkdaşlara təyin olunan kuratorların öyrətmə qabiliyyətlərinin yüksəldilməsi məqsədilə Tədris-metodik Şura tərəfindən «Vergilər Nazirliyində kuratorluq təlimlərinin təşkilinə dair Metodiki Tövsiyələr», həmçinin «Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyində keçirilən təlimlərin qiymətləndirilməsinə dair Metodiki Tövsiyələr»in layihəsi hazırlanmışdır.

Tədris-metodik Şura tərəfindən təlim tələbatlarının öyrənilməsi prosesi il ərzində davam etdirilmişdir. Təlim proseslərinin təkmilləşdirilməsi istiqamətlərinin müəyyən edilməsi məqsədilə nazirliyin struktur vahidləri arasında sorğu aparılmış, əldə edilmiş nə-

edilməsi üçün sosial (social learning) və m-learning (mobil təhsil) üsullarından istifadə edilməsi istiqamətində tövsiyələr müəyyən edilmişdir.

Təlimçilərin təlimçi qabiliyyətlərinin və stajçı əməkdaşlara təyin olunan kuratorların öyrətmə qabiliyyətlərinin yüksəldilməsi məsələsi də Tədris-metodik Şuranın diqqət mərkəzində saxladığı vəzifələrdən biridir. Vergi orqanlarının təlim tələbatlarının öyrənilməsi və təlim proseslərinin bu tələbatlara yönəldilməsi istiqamətində görülmüş işlər nəticəsində ilkin hazırlıq

nəzərdə tutulan təcrübələrinin öyrənilməsi üçün mütəmadi iş aparılır. Şuranın iclaslarında beynəlxalq təcrübədən məlum olan «açıq fəza» (open space), «dünya kafesi» (World cafe), «sürətli məlumat» (speed dating), «bazar yeri» (market place), «müsahibə» (interview), «video təqdimat» (video presentation) kimi təlim metodlarının tədris prosesində istifadə edilməsi, elektron, sosial və mobil təhsil üsullarından istifadənin genişləndirilməsi, bu üsulların tətbiqi barədə tövsiyələr verilmişdir.

«Elektron kənd təsərrüfatı» informasiya sistemi

Yaxın vaxtlarda Azərbaycanda fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulan «Elektron kənd təsərrüfatı» informasiya sistemi (EKTİS) respublikanın kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələri, fermer təsərrüfatları, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına göstərilən dövlət dəstəyi ilə bağlı tədbirləri, operatorun müvafiq sahədə vəzifə və funksiyalarının icra prosedurları barədə məlumatları əks etdirən dövlət informasiya ehtiyatlarının və təşkilati texniki elementlərin vahid kompleksidir. Sistemin təşkili, fəaliyyəti və digər dövlət informasiya sistemləri və ehtiyatları ilə inteqrasiya məsələləri «Elektron kənd təsərrüfatı» informasiya sisteminin istifadə Qaydaları» ilə tənzimlənir. EKTİS ilə digər dövlət informasiya sistemləri və ehtiyatları arasında informasiya mübadiləsinin aparılması «Elektron hökumət» portalı vasitəsilə həyata keçiriləcək.

Yeni sistem kənd təsərrüfatı sahəsində fəaliyyətin həyata keçirilməsində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi, elektron xidmətlərin məqsədyönlü, səmərəli formada təşkili və göstərilməsi, təhlükəsizliyin və məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi, şəffaflığın və hesabətliyin təmin edilməsi, mürciətlərin elektron formada qəbulunu, istifadəçiyə onun mürciətinin alındığı barədə bildirişin göndərilməsinin və cavablandırılmasının təmin edilməsi, iştirakçıların informasiya sistemləri və ehtiyatları arasında «Elektron hökumət» portalı vasitəsilə məlumat mübadiləsinin və uzlaşmanın təmin edilməsi prinsipləri əsasında fəaliyyət göstərəcək.

EKTİS-dəki məlumatlar bu sahələri əhatə edəcək:

- respublikanın inzibati ərazi vahidlərinin və bələdiyyə torpaqlarının sərhədləri, kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrinin kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri, kənd təsərrüfatı yerləri (uqudiyalar) və torpaq istifadəçiliyi;
- ortofoto planlar, ərazilərin peyk təsvirləri, kənd təsərrüfatı sahəsində dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına yardım alan və dövlət tərəfindən tətbiq olunan güzəştlərdən istifadə edən fiziki və hüquqi şəxslər;
- fermer təsərrüfatları, onların identifikasiya nömrələri, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların adı, ünvanı, fəaliyyət istiqamətləri, əlaqə vasitələri;

ni, fəaliyyət istiqamətləri, əlaqə vasitələri;

- istehsalçı hüquqi şəxs və ya hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxs olduqda onun vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi (VÖEN-i), kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına ayrılan subsidiyaların növləri, məbləği, ödəniş tarixləri;

• müxtəlif növ kənd təsərrüfatı heyvanlarının identifikasiyası üçün istifadə edilən məlumat və göstəricilər;

- kənd təsərrüfatı texnikasının, texnoloji avadanlıqların, ehtiyat hissələrin, mineral gübrələrin, pestisidlərin, damazlıq mal-qaranın alınması, onların hüquqi və fiziki şəxslərə satılması və bu zaman həyata keçirilən ödənişlər;
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin və məhsullarının növləri, miqdarı, subsidiyaların verilməsi ilə bağlı ərizələr;
- kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilən daşınmaz əmlaklar, nəqliyyat və mühəndis-texniki infrastruktur, hidroqrafik şəbəkə və digər göstəricilər, su ehtiyatları, meşə zolaqları və təsərrüfatdaxili yollar.

EKTİS-in operatoru olan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən sistemin fəaliyyətinin təşkil edilməsi, onun dayanıqlı, təhlükəsiz və fasiləsiz fəaliyyət göstərməsi üçün təşkilati və texniki tədbirlərin görülməsi, iştirakçılarından alınacaq və ya onlara təqdim ediləcək məlumatların siyahısını və strukturunu aidiyyəti təşkilatlarla birlikdə müəyyənləşdirmək, iştirakçıların əməkdaşlarına həmin təşkilatların rəhbərlərinin rəsmi mürciəti əsasında məlumatlara giriş səlahiyyətlərinə uyğun istifadəçi hüquqlarının verilməsi, iştirakçılara EKTİS-in iş prinsipləri və funksional imkanları barədə məlumat vermək, metodiki kömək göstərilməsi, EKTİS-in fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi barədə təkliflərin verilməsi və onların həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər həyata keçiriləcək. EKTİS-də olan məlumatların mühafizəsi məqsədilə il məlumatlara icazəsiz giriş qarşısının alınması, giriş qaydalarının pozulması ilə bağlı xəbərdarlıqların edilməsi, program texniki vasitələrin fəaliyyətini poza biləcək təsirlərin qarşısının alınması, icazəsiz giriş nəticəsində dəyişdirilmiş və ya məhv edilmiş məlumatların dərhal bərpası im-

kanının təmin olunması, məlumatların mühafizə səviyyəsinə daimi nəzarət həyata keçiriləcək.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Murtuzəli Hacıyev bildirib ki, hazırda sistemin yaradılması istiqamətində lazımi tədbirlər görüldü. «İdarəetmədə şəffaflığın və səmərəliliyin artırılmasının mühüm vasitəsi kimi elektron hökumətin genişləndirilməsi siyasətinə uyğun olaraq «Elektron kənd təsərrüfatı» sisteminin yaradılması istiqamətində qısa müddət ərzində genişmiqyaslı işlər görülmüşdür. Beynəlxalq ekspertləri cəlb etməklə bu istiqamətdə zəruri ehtiyacın müəyyənəndirilməsi məqsədilə mövcud hüquqi və təşkilati çərçivələr təhlil edilmiş, texniki şərtlər hazırlanmışdır. Bunun əsasında hazırda Avropa təcrübəsinə uyğun «Kompleks nəzarət sistemi»nin prinsiplərinə əsaslanan və 7 alt moduldan (torpaq sahələrinin identifikasiyası sistemi, fermer təsərrüfatlarının reyestri, biznes təhlili və hesablatma modulu, sənədlərin idarə olunması sistemi, ərizələrin emalı modulu, ödəniş icazə modulu və risklərin təhlili modulu) ibarət olan «Elektron kənd təsərrüfatı» sisteminin tətbiqi üçün praktiki fəaliyyətlərə başlanılmışdır. Bu məqsədlə xidmətlərin satın alınması məqsədilə tender keçirilmiş və beynəlxalq məsləhətçilər qrupundan ibarət konsorsium təşkil edilmişdir. Həmçinin «Aqrolizing» ASC tərəfindən aparılan bütün əməliyyatların elektron-uçot sistemində keçirilməsi başa çatdırılmış, o cümlədən güzəşt tətbiq ediləcək texnikalarla bağlı xüsusi program təminatı hazırlanmış və elektron məlumat bazası yaradılmışdır. «Aqrolizing» ASC tərəfindən lizinə verilən kənd təsərrüfatı texnikalarına güzəştlərin tətbiqi ilə əlaqədar ötən il noyabrın 1-dən nazirliyin (agro.gov.az) və «Aqrolizing» ASC-nin (agrolizing.gov.az) rəsmi internet saytları vasitəsilə onlayn rejimdə mürciətlərin qəbuluna başlanılmışdır».

Qeyd edilmişdir ki, artıq heyvandarlıqla məşğul olan fermer təsərrüfatlarının və digər dövlət baytarlıq nəzarəti obyektlərinin elektron qeydiyyatına başlanılmış və hazırda 4810-a qədər obyekt qeydiyyatı alınmışdır. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının qeydiyyatı, heyvan xəstəlikləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri, aylıq və rüblük baytarlıq hesablarının XEMS və Az.VET elektron informasiya sistemində həyata keçirilməsi işləri davam etdirilir.

Qeyri-leqal əcnəbi işçi qüvvəsinə nəzarət gücləndiriləcək

2015-ci ildə nəzərdə tutulan sosial-iqtisadi tədbirlərdən biri ölkədə əmək miqrasiyası sahəsində vəziyyətə nəzarəti gücləndirməkdir

Son illərdə xarici ölkələrdən Azərbaycana axın alan qeyri-leqal miqrantlara qarşı mübarizə tədbirlərinin artırılması üçün ciddi addımların atılması nəzərdə tutulur. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, iqtisadiyyatda milli kadrların əməyindən səmərəli istifadənin təmin olunması məqsədilə əmək miqrasiyası kvotası sərbəstləşdiriləcək. Ölkədə innovativ rəqabətə davamlı iqtisadiyyatın formalaşdırılması tələblərinə uyğun olaraq yüksək ixtisaslı əcnəbi mütəxəssislərin cəlb olunması mexanizmi yaradılacaq.

Artıq məsələ ilə bağlı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən milli əmək bazarında ixtisasız əcnəbi kadrların iştirakının və ölkəyə gəlişinin qarşısının alınması məqsədilə tədbirlər planının hazırlanması başlanıb. Nazirliyin Məşğulluq siyasəti və əmək bazarının tənzimlənməsi şöbəsinin müdiri Vahab Məmmədov bildirib ki, plana əsasən, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində çalışmaq üçün yalnız peşəkar və yüksək ixtisaslı, müasir idarəetmə təcrübəsi olan əcnəbi işçi qüvvəsinə Azərbaycanda işləməyə icazə verilməlidir: «Hazırda ölkədə əcnəbi işçilər üzrə kvota 12 min nəfər təşkil edir. Onların müəyyən hissəsi peşəkar və çalışdıqları müəssisələrin müasir iş fəaliyyəti tələblərinə cavab verir. Amma elə sahələr var ki, orada əcnəbiləri yüksək ixtisaslı və xarici ölkələrdə təcrübə keçmiş milli kadrlarla əvəz etmək olar. Bu baxımdan, kvota müəyyən olunarkən həmin məsələlər nəzərə alınacaq. Fəaliyyəti qənaətbəxş olmayan işçilərin yerli müəssisələrdə çalışması isə qadağan olunacaq. Həmin müəssisələrdə yerli əmək ehtiyatlarından istifadə ediləcək, milli kadrlar irəli çəkiləcək. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, əmək miqrasiyası kvotasının sərbəstləşdirilməsi və ölkədə innovativ rəqabətə davamlı iqtisadiyyatın formalaşdırılması tələblərinə uyğun olaraq, yüksək ixtisaslı milli kadrların hazırlanması nəzərdə tutulur. Həmin ixtisaslar üzrə əcnəbi kadrlar üçünsə kvota tətbiq olunacaq».

şayan yaxın qohumları ağır xəstələndikdə və ya vəfat etdikdə; xidməti zərurətə əlavə qədər Azərbaycana gəlmiş əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin işlərinin başa çatdırılmadığına dair həmin şəxsləri ölkəyə dəvət etmiş təşkilat tərəfindən əsaslandırılmış vəsəət verildikdə əlavə 3 ayadək uzadıla bilər.

Hesablamalara görə, hər ay 4 mindən artıq əcnəbi tərəfindən Azərbaycanda olma, habelə müvəqqəti və daimi yaşama qaydalarına əməl etmədən inzibati qanunvericiliyin tələblərinin pozulması halları aşkar olunur. Bu faktlar - ay ərzində əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən ölkədə müvəqqəti olma müddətlərinin uzadılması, müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün icazələrin verilməsi, həmçinin əmək fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün fərdi icazələrin verilməsi və digər məsələlərlə bağlı minlərlə mürciətin daxil olması Azərbaycan əmək bazarının əcnəbilər üçün cəlbəedici olduğunu göstərir. Amma məsələ ondadır ki, respublikamızda leqal və qeyri-leqal üsullarla işləməyə gələn əcnəbilərin qeydiyyatdan kənardə qalması sosial sığorta ödənişlərindən, vergilərdən yayınmağa şərait yaradır.

Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun məlumatına əsasən, fərdi uçot sistemində qeydiyyata alınan əcnəbilərin sayı təxminən 15 min nəfər təşkil edir. Amma il ərzində 50 mindən çox xarici ölkə vətəndaşının Azərbaycanda qanunsuz miqrant kimi qeydə alınması faktı əcnəbilərin 70%-nin qeyri-leqal çalışmağa cəhd göstərdiyini təsdiqləyir. 2015-ci ildə əmək miqrasiya sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, miqrasiya proseslərinə dövlət nəzarətinin gücləndirilməsi, prosesin idarə edilməsi və tənzimlənməsi, o cümlədən qanunsuz miqrasiyanın qarşısının alınması istiqamətində müvafiq tədbirlərin gücləndirilməsi də əcnəbi işçi kvotasının sayının azaldılması məqsədi güdür.

Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Qorunması Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədov fikrincə, Azərbaycanda ölverişli sa-

Qeyd olunub ki, son illər Azərbaycana işləməyə gələn əcnəbilərin bir çoxu müxtəlif vasitələrlə ölkədə qalır, sosial müdafiə və miqrasiya orqanlarında qeydiyyatda olmurlar. Qanunvericiliyə əsasən, viza ilə gələn əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxsin ölkədə qalma müddəti vizada göstərilən ölkədə olma müddəti ilə müəyyən edilir. Ölkə ərazisinə viza tələb olunmayan qaydada gələn əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxsin ölkədə qalma müddəti isə 90 gündəkdir. Bu müddətin bitməsinə 22 iş günü qalmış həmin əcnəbilər Dövlət Miqrasiya Xidmətinə mürciət edərək müvəqqəti qalma müddətini uzatmalı, ya da ölkəni tərk etməlidirlər. Göstərilən müddət əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan ərazisində təcili müalicəsinə zərurət yarandıqda; onların burada ya-

həmkarlıq mühitinin formalaşması, çoxsaylı istehsal müəssisələrinin yaradılması yolu ilə yeni iş yerlərinin açılması, tikinti-quruculuq işlərinin geniş vüsət alması, habelə bir sıra transmilli neqliyyat və enerji layihələrinin reallaşdırılması son illər respublikamıza miqrant axımının sürətlənməsinə səbəb olub.

Mütəxəssis bildirir ki, istənilən müəssisədə milli kadrlara daha çox üstünlük verilməsi əsas şərtidir. Dövlətin əmək miqrasiyası ilə bağlı qaydaları sərbəstləşdirməsi yerli işçi qüvvəsinin rolunun artırılması, milli kadrların peşəkarlığının yüksəlməsinə və ölkədən xaricə valyuta axımının qarşısının alınmasına səbəb olacaq, əmək bazarında yüksək maaşlı sahələrdə öz kadrlarımızın təmsil olunmasına imkan yarandıqda.

Elbrus CƏFƏRLİ

Bu il iqtisadiyyata 19,8 milyard manat investisiya yönəldiləcək

Maliyyə Nazirliyindən bildirilib ki, ortamüddətli perspektivdə ölkənin makroiqtisadi göstəricilərinin sabit artımına, qeyri-neft sektorunun dayanıqlı inkişafına, maliyyə intizamının gücləndirilməsinə və şəffaflığının daha da artırılmasına, iqtisadiyyatın tənzimlənməsində dövlət büdcəsinin rolunu artırmaqla, onu əsas iqtisadi alətlərdən birinə çevirmək büdcə-vegi siyasətinin əsas məqsədlərindən biridir.

2015-ci ildə ölkə üzrə 4,4% iqtisadi artım təmin olunmaqla 59,8 milyard manat həcmində ümumi daxili məhsulun istehsal olunması proqnozlaşdırılır. Qeyri-neft sektorunda 39,5 milyard manat əlavə dəyər yaradılması proqnozlaşdırılır ki, bu da 2014-cü ilə nisbətən 8,2% real artım deməkdir.

Cari ildə ölkə iqtisadiyyatına 19,8 milyard manat və ya 2014-cü ilə nisbətən 7,6% çox investisiyanın yönəldiləcəyi proqnozlaşdırılıb. Daxili investisiyaların ümumi investisiyalardakı xüsusi çəkisi 72,8%, xarici investisiyaların payı isə 27,2% həddində gözlənilir. Cəlb edilən investisiyaların 70,7%-nin qeyri-neft sektoruna yönəldilməsi proqnozlaşdırılır ki, bu da qeyri-neft sektorunun inkişafına xidmət edəcək.

2015-ci ildə dövlət investisiyaları 11,1 milyard manat olmaqla ümumi investisiyalarda üstünlük təşkil edəcək. Əhalinin gəlirlərinin 5,8% artaraq 43,8 milyard manat təşkil edəcəyi gözlənilir. Bu ilin neft gəlirləri 1 barel üçün 90 ABŞ dolları ilə hesablanıb. 2015-ci ildə inflyasiyanın 2,3% həcmində olacağı proqnozlaşdırılır.

Qeydiyyatda olan sığortaolunanların sayı artıb

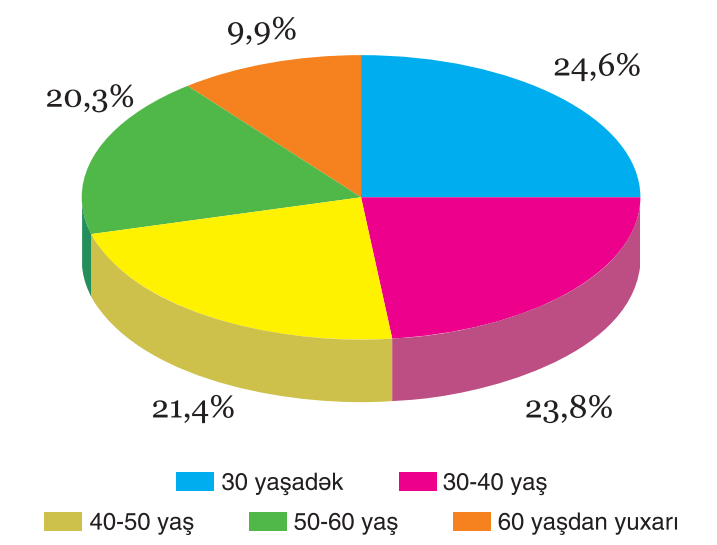
2015-ci il yanvar ayının 1-nə olan statistika əsasında, 2014-cü il ərzində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF) tərəfindən əlavə olaraq 284.961 sığortaolunana fərdi şəxsi hesab açılıb.

2014-cü ilin əvvəli ilə müqayisədə DSMF-nin fərdi uçot sistemində qeydiyyatda olan

sığortaolunanların sayı 10,6% artıb. Beləliklə, Azərbaycanda fərdi şəxsi hesabı olan sığortaolunanların sayı 2 976 318 nəfərə yüksəlib. DSMF-nin fərdi uçot sistemində qeydiyyatda olan sığortaolunanların 59,01%-i (1.758.006 nəfər) kişi, 40,99%-i (1.218.312 nəfər) isə qadındır.

Fərdi şəxsi hesabı olanlar

Fərdi hesabı olan sığortaolunanların yaş tərkibi

arasında 30 yaşa kimi sığortaolunanlar üstünlük təşkil edir. Göstərilən yaş kateqoriyalarına aid olan şəxslər ümumi sığortaolunanların 24,6%-ni (733.871 nəfər) əhatə edir.

Bundan başqa, fərdi uçot sistemində qeydiyyatda olan sığortaolunanların 23,8%-ni (708.450 nəfər) 30-40 yaşlı, 21,4%-ni (636.805 nəfər) 40-50 yaşlı, 20,3%-ni (604.787 nəfər) 50-60 yaşlı, 9,9%-ni (292.405 nəfər) 60 yaşdan yuxarı şəxslər təşkil edir.

Fərdi uçot - Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun əmək pensiyalarının və digər sosial müdafiə hüquqlarının təmin edilməsi üçün hər bir sığortaolunan haqqında məlumatların uçotunun təşkili və aparılmasıdır. 2006-cı il yanvarın 1-dən tətbiq olunan «Əmək pensiyaları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq, əmək pensiyaları fərdi hesaba toplanan pensiya kapitalına əsasən hesablanır.

vergi cinayətləri

Saxta aksiz markaları aşkar edilib

Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti tərəfindən araşdırılan ibtidai istintaq zamanı İran İslam Respublikasının vətəndaşı Talebian Oveis Nemat oğlu alkoqollu içkilər üçün nəzərdə tutulmuş 27491 ədəd saxta aksiz markalarını satış məqsədilə əldə etdiyi üçün saxlanılmışdır.

O.Talebian istintaq məlum olmayan mənbədən əldə etdiyi saxta aksiz markalarını özünün idarə etdiyi «Dong Feng» markalı 77B819-10/77B820-10 qeydiyyat nömrəli yük avtomobilinin kabinəsində sürücünün oturacağına altında gizlədərək 18 sentyabr 2014-cü il tarixdə İran İslam Respublikasına aparmaq məqsədilə Biləsuvar Gömrük İdarəsinin «Qoşa Təpə» Gömrük postunun ərazisinə gətirmişdir. Dövlət sərhədini keçərək gömrük əməkdaşları tərə-

findən Azərbaycan Respublikası Gömrük Məcəlləsinin 92 və 99-cu maddələrinə əsasən yük avtomobilinə baxış keçirilmiş və gizlədilmiş 27491 ədəd saxta aksiz markası aşkar edilərək götürülmüşdür.

O.Talebian tərəfindən cinayət törədilməsi ibtidai araşdırma zamanı toplanmış təkzibolunmaz sübutlarla - ilkin sənədlər, şahid ifadələri, ekspertiza rəyləri və digər istintaq dəlilləri ilə tam təsdiqini tapmışdır. İstintaq zamanı Talebian Oveis Nemat oğlu təqsirli bilinərək ona Azərbaycan Respublikası CM-in 205-1-ci maddəsi ilə ittiham elan olunmuş, barəsində Yasamal Rayon Məhkəməsinin 4 dekabr 2014-cü il tarixli qərarına əsasən həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir.

Cinayət işi üzrə ittiham aktı Respublika Baş Prokurorluğunda təsdiq olunmuş və baxılması üçün məhkəməyə göndərilmişdir.

vergi təqvim

YANVAR						
I	II	III	IV	V	VI	VII
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

«1) və (2)» - Gəlir və mənfəət vergisi: Gəlir və mənfəət vergisi üzrə hesab dövrü təqvim illidir. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar rüb qurtarıqdan sonra 15 gündən gec olmayaraq cari ödəmələri dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər. Bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar mənfəət vergisini yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödəyirlər. Cari vergi ödəmələri vergi illi üçün vergi ödəyicisindən tutulan verginin məbləğinə aid edilir.

Vergi ödəyicisi il ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini öz seçiminə əsasən aşağıda göstərilən iki mümkün metoddan birinə uyğun müəyyən edə bilər. Birinci metod: Hər rüb üçün cari ödəmələrin məbləği əvvəlki vergi illində hesablanmış verginin 1/4 hissəsi məbləğində müəyyən edilir.

İkinci metod: Cari rübdəki gəlirin məbləğini keçən ilin ümumi gəlirində (gəlirdən çıxılan məbləğlər nəzərə alınmadan) verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsala vurmaqla müəyyən edilir.

Bu zaman vergi ödəyicisi il ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyən etməyin yuxarıdakı iki mümkün metodundan birini seçir və hər il aprel ayının 15-dən gec olmayaraq bu barədə vergi orqanına məlumat verir. Vergi ödəyicisi cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyən etməyin üçüncü metodunu seçdiyi halda, hər rüb başa çatdıqdan sonra 15 gün ərzində mənfəətdən və ya gəlirdən hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayıf

təqdim etməlidir, əks halda, vergi orqanı birinci metodu tətbiq edir. Əvvəlki vergi illində fəaliyyəti olmayan və növbəti vergi illində fəaliyyət göstərən, habelə yeni yaradılmış və fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri mənfəət və ya gəlir vergisi üzrə cari vergi ödəmələrinin təqvim illi ərzində rüblər üzrə artan yekunla hesablamalı, cari vergi ödəmələrinin məbləği mənfəətdən və ya gəlirdən verginin məbləğinin 75 faizindən az olmamalı, rüb başa çatdıqdan sonra 15 gün ərzində cari vergi ödəmələrini aparmalı və rüb ərzində mənfəətdən və ya gəlirdən hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayıf təqdim etməlidir.

«1-1)» - Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə): Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesab dövrü rübdür. Xüsusi notariuslar tərəfindən aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) hesablanan gəlir vergisi barədə «Xüsusi notariusun gəlir vergisi bəyannaməsi» hər rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim etməlidir.

«3)» - Əlavə dəyər vergisi: ƏDV üzrə hesab dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bəyannaməsini hər hesab dövrü

üçün hesab dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq qeydiyyatda olduğu vergi orqanına verməli və həmin müddətdə vergini dövlət büdcəsinə ödəməlidir.

«4» - Aksiz vergisi: Aksizlər üzrə hesab dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesab dövrü üçün vergi tutulan əməliyyatlar üzrə aksizlər hesab dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənməli və həmin müddətdə vergi orqanına bəyannamə verilməlidir.

«8» - Mədən vergisi: Mədən vergisi üzrə hesab dövrü təqvim ayıdır. Mədən vergisinin ödəyiciləri hesabat ayı üçün faydalı qazıntıların çıxarıldığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi illi «10.2» - Sadələşdirilmiş vergi: Sadələşdirilmiş vergi üçün hesab dövrü rübdür. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olan şəxslər hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq ödənilməli verginin məbləği haqqında vergi orqanına bəyannamə verir və həmin müddətdə vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«10.2» - Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər: ƏDV və sadələşdirilmiş verginin ödəyicilərinin maddə 10.2-ə əsasən aparılan ödəmələri istisna olmaqla, ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər üzrə hesab dövrü rübdür. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar qeyri-dövlət pensiyaları və ödəmə mənbəyində vergi

ya cəlb olunmalı digər ödəmələri verərək bu gəlirdən vergini tutmalı, tutulmuş məbləği gəlirin ödənilməsi rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürülməli və həmin müddətdə bəyannaməni vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

«10.3» - Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Heyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta haqları ödəyən sığortacılar fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisi hesablamalı və hesablanmış vergini növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməli və gəlirin ödənilməsi rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq bəyannaməni vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

«11» - Dövlət rüsumu: Dövlət rüsumu üzrə hesab dövrü rübdür. Notariat hərəkətlərinə görə dövlət rüsumu notarius tərəfindən qəbul edilərək iki bank günü ərzində, Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərində aparılan konsull əməliyyatları üçün alınan dövlət rüsumu bir ay ərzində, digər dövlət rüsumları isə tutulduqdan sonra bir bank günü ərzində dövlət büdcəsinə köçürülür. «Dövlət rüsumu haqqında» Qanununda nəzərdə tutulmuş dövlət rüsumunu tutan şəxslər hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dək dövlət rüsumunun tutulması barədə hesabatlari vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

Borclu vergi ödəyiciləri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 73-cü maddəsinin I bəndinə əsasən, qanunla müəyyən edilmiş vergiləri və başqa dövlət ödənişlərini tam həcmdə və vaxtında ödəmək hər kəsin borcudur.

Əksər vergi ödəyiciləri vergilərini müəyyən olunmuş müddətdə, müxtəlif səbəblərdən yaranmış vergi borclarını isə mümkün qədər tez ödəməyə çalışsalar da, bəzilərini qanunvericiliyin tə-

ləblərini pozaraq onların dövlət büdcəsinə vaxtında ödənilməsinə təmin etmələri ki, bu da büdcəyə vergi daxilolmalarına mənfi təsir göstərir. Belə halların aradan qaldırılması üçün Vergilər Nazirliyinin Vergi borclarının alınması işinin təşkilatı idarəsi tərəfindən aparılan müəvəzzətlər əsasında, imkanı olmasına baxmayaraq, vergi borcunu ödəməkdən yayınan vergi ödəyicilərinə qarşı digər qanunamüvafiq tədbirlər görülməklə ya-

naşı, onların siyahısı həftədə bir dəfə «Vergilər» qəzetində dərc edilir və artan yekunla nazirliyin rəsmi veb-saytında yerləşdirilir. Borcunu ödəyən vergi ödəyicisinin adı siyahıdan çıxarılır.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən, imkanı olmasına baxmayaraq, vergi borcunu ödəməkdən yayınan vergi ödəyicilərinə qarşı digər qanunamüvafiq tədbirlər görülməklə ya-

S/N	Vergi orqanı	Vergi ödəyicisinin adı	Vergi ödəyicisinin qeydiyyatda olduğu rayon	Obyekt adı
1	Bakı VD	«AVTOKRANEKS» MMC	Bakı şəhəri Xətai rayonu	Ofis
2	Bakı VD	Əzizov Yusif Təharoviç	Bakı şəhəri Xətai rayonu	«Alpine» istirahət zonası
3	Bakı VD	«AYGÜN-R» MMC	Bakı şəhəri Qaradağ rayonu	İcarə obyekt
4	Bakı VD	Muxtarov Mirfətəh Malik oğlu	Bakı şəhəri Suraxanı rayonu	Ofis
5	Bakı VD	Səidova Gülmirə Əhməd qızı	Bakı şəhəri Sabunçu rayonu	İstirahət və əyləncə obyekt
6	Bakı VD	«HABAKO KONSTRAKŞN» MMC	Bakı şəhəri Binəqədi rayonu	Hövsan sudaçılıq sovxozu
7	Bakı VD	Həsənov Ədalət Zəfər oğlu	Bakı şəhəri Nərimanov rayonu	Bəzək bitkilərinin istehsalı və satışı
8	Bakı VD	Müzəffərova Səfəyə Əlqismət qızı	Bakı şəhəri Nəsimi rayonu	«Göyçay» çay evi
9	Bakı VD	Quliyev Zabit Adil oğlu	Bakı şəhəri Nərimanov rayonu	Ərzaq mağazası
10	Bakı VD	«BORÇALI LTD» FİRMASI	Bakı şəhəri Nizami rayonu	«Ulu Borçalı» şadlıq evi
11	Bakı VD	«SAMİR» MÜƏSSİSƏSİ	Bakı şəhəri Binəqədi rayonu	İcarə obyekt
12	Bakı VD	«QARDAŞLIQ» FİRMASI	Bakı şəhəri Sabunçu rayonu	İcarə obyekt
13	Bakı VD	«ATOM QIDA» MMC	Bakı şəhəri Səbail rayonu	«Atom» restoranı
14	Bakı VD	«TOFSAL LTD» ŞİRKƏTİ	Bakı şəhəri Xətai rayonu	«Təcmahal» şadlıq sarayı
15	Bakı VD	«BABAKƏR» şəxsi kiçik müəssisəsi	Bakı şəhəri Sabunçu rayonu	İcarə obyekt
16	Bakı VD	«CINEMA LUX» MMC	Bakı şəhəri Səbail rayonu	«Cinematux» kinoteatrı
17	Bakı VD	«CASPIAN İNTERNƏTIONAL ENTERPRISES LTD» MMC	Bakı şəhəri Səbail rayonu	İstirahət və əyləncə obyekt
18	Bakı VD	«HƏYAT» FİRMASI	Bakı şəhəri Səbail rayonu	İcarə obyekt
19	Bakı VD	«R.N.NOVRUZ-94» İSTEHSALAT KOMMERSİYA FİRMASI	Bakı şəhəri Yasamal rayonu	Mətbəə
20	Bakı VD	«QAYA ŞİRKƏTİ» MMC	Bakı şəhəri Sabunçu rayonu	İcarə obyekt
21	2 sayılı ƏVD	Piriyev Sərraf İmamqulu oğlu	Sumqayıt şəhəri	Aptek
22	2 sayılı ƏVD	«FAVORİT-M» MMC	Sumqayıt şəhəri	«Rusiya qapıları» mağazası
23	2 sayılı ƏVD	«B.V.-YOL İNŞAAT SERVİS» MMC	Sumqayıt şəhəri	Asfalt zavodu
24	2 sayılı ƏVD	«PRAGMA» MMC	Sumqayıt şəhəri	Anbar sahəsi
25	6 sayılı ƏVİ	Allahyarov Balayar Məmmədcan oğlu	Masallı rayonu	Mehmanxana
26	8 sayılı ƏVİ	Kazimov Sərvər Əli oğlu	Beyləqan rayonu	Defterxana ləvazimatlarının satışı mağazası
27	11 sayılı ƏVD	«MİNGƏÇEVİR AĞAC EMALI» ASC	Mingəçevir şəhəri	Ağac emalı
28	12 sayılı ƏVD	«AZOT» MMC	Gəncə şəhəri	Oksigen istehsalı sahəsi
29	14 sayılı ƏVİ	«TOVUZ QIDA MƏHSULLARI KOMBİNATI» MMC	Tovuz rayonu	Şərab zavodu
30	14 sayılı ƏVİ	Əliyev Pənah Cümşüdü oğlu	Gədəbəy rayonu	Ərzaq mağazası

Mehdi Babayev

«Professional MÜHASİB» jurnalının baş redaktoru, audit üzrə mütəxəssis

Audit

Audit aparılmasının məcburiliyi

Maliyyə ilinin sonunda illik maliyyə hesabatları hazırlandıqdan sonra kommersiya təşkilatlarının rəhbərlərini maraqlandıran məsələlərdən biri təşkilatın maliyyə hesabatlarının auditinin həyata keçirilməsidir. Təşkilatda (müəssisədə) auditin məcburi aparılıb aparılmaması haqqında rəhbər işçilərdə müxtəlif düşüncələr yarana bilər. Lakin rəhbər işçilərin vəzifələrindən biri də müəssisənin məcburi audit yoxlanmasından keçməli olduğu müəyyən etməkdir. Bu zaman əlbəttə ki, qanunvericiliyin müddəalarına istinad edilməlidir. Qanunla məcburi qaydada auditin aparılması tələbi kommersiya təşkilatlarının təşkilatı-hüquqi formasından, fəaliyyət növündən və digər səbəblərdən asılı olaraq müəddətli həyata keçirilməlidir. Bunlar aşağıdakılardır:

Səhmdar cəmiyyətləri

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 99.2-ci maddəsində göstərilir ki, açıq səhmdar cəmiyyəti illik hesabatını və mühasibat balansını hamının tanış olması üçün hər il dərc etməyə borcludur. Həmçinin, bu Məcəllənin 100.3-cü maddəsində göstərilir ki, qapalı səhmdar cəmiyyəti bu Məcəllənin 99-cu maddəsində göstərilən sənədləri (maliyyə hesabatlarını) hamının tanış olması üçün dərc etməyə borcludur. Eyni zamanda, həmin Məcəllənin 107-ci maddəsi üzrə (səhmdar cəmiyyətinin idarəetmə) 107.6-cı maddəsində qeyd olunur ki, bu Məcəllənin 99-cu maddəsində göstərilən sənədlərini dərci zamanı səhmdar cəmiyyəti illik maliyyə hesabatının yoxlanılması üçün əmlak mənafeəli ilə cəmiyyətə və ya

onun iştirakçılarna bağlı olmayan peşəkar auditoru cəlb etməyə borcludur. Həmçinin, Mülki Məcəllənin 106-1.3.6-cı maddəsinə əsasən, səhmdar cəmiyyətinin adı səhmdarın sahibi olan səhmdarın qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada cəmiyyətin fəaliyyətinin təftiş komissiyası və ya auditor tərəfindən yoxlanılmasını tələb etmək hüququ vardır.

Məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 91.4-cü (məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdə idarəetmə) maddəsində göstərilir ki, «Məhdud məsuliyyətli cəmiyyət illik maliyyə hesabatının düzgünlüyünü yoxlamaq üçün hər il əmlak mənafeəli ilə cəmiyyətə və ya onun iştirakçılarna bağlı olmayan peşəkar auditor cəlb etməlidir (kənar audit). Cəmiyyətin illik maliyyə hesabatının auditor yoxlanışı hər hansı iştirakçının tələbi ilə də aparıla bilər. Bu halda auditor yoxlanışı həmin yoxlanmanı tələb edən iştirakçının hesabına aparılır. Cəmiyyətin fəaliyyətinin auditor yoxlanışlarının aparılması qaydası qanunvericilik və cəmiyyətin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 64.8-ci maddəsində göstərilir ki, «Təsərrüfat ortaqlığının və ya cəmiyyətinin əmələ gəlməsinə qoyulan maya puldan, qiymətli kağızlardan, başqa əmlakdan və ya əmlak hüquqlarından və ya pul dəyəri olan digər hüquqlardan ibarət ola bilər». Eyni zamanda, həmin Məcəllənin 64-cü maddəsi üzrə (təsərrüfat ortaqları və cəmiyyətləri) 64.9-cu maddəsində göstə-

rilir ki, «Təsərrüfat cəmiyyəti iştirakçısının mayasının pulla qiymətləndirilməsi əsasında təsisçiləri (iştirakçıları) arasında razılaşmaya əsasən yerinə yetirilir və müstəqil ekspert yoxlamasından (auditdən) keçirilməlidir». Məcəllənin bu müddəasından belə nəticəyə gəlmək olar ki, təsərrüfat cəmiyyətləri yenedən təşkil (bölünmə, ayrılma, qoşulma, birləşmə) olunarkən onların nizamnamə kapitalında dəyişikliklər baş verir, yəni təsərrüfat cəmiyyəti iştirakçısının mayasının yenedən pulla qiymətləndirilməsinə ehtiyac yaranır. Bundan başqa, təsərrüfat cəmiyyətinin nizamnamə kapitalına nağd puldan əlavə, digər (məsələn, əmlak şəklində, qeyri-maddi əşya şəklində, kreditor borcunu əvəzi olaraq, xalis mənfəətin kapitala yönəldilməsi və s.) formalarda qoyuluş edilərkən kapitalın həcmi müəyyən edilməsinə, yəni cəmiyyəti iştirakçısının mayasının pul ifadəsi ilə qiymətləndirilməsinə də ehtiyac yaranır. Deməli, belə olan halda da təsərrüfat cəmiyyəti iştirakçısının mayasının yenedən pulla qiymətləndirilməsi audit yoxlamasından keçməlidir.

Bələdiyyələr

«Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü (Yerli büdcəyə nəzarət) maddəsinə əsasən, yerli büdcənin icrasına, o cümlədən sərəf edilən vəsaitin təsdiq edilmiş büdcə göstəricilərinə uyğunluğuna bələdiyyə nəzarət edir və bu məqsədlə ildə bir dəfədən az olmayaraq müstəqil auditorları cəlb edir.

Davamı növbəti sayımızda

beynəlxalq panoram

Əcnəbilərin Almaniya avtobanlarında gedişinə rüsum tətbiq edilir

Federativ Respublikanın Nazirlər Kabineti ölkənin sürətli yollarından istifadə edən əcnəbilərə rüsum tətbiqi haqqında qanun layihəsini təsdiqləyib.

Qanun layihəsinə əsasən, 2016-cı ildən başlayaraq, xarici ölkələrin nömrə nişanı olan maşın sahibləri də Almaniyanın yerli sürücüləri kimi sürətli avtomagistralardan istifadəyə görə rüsum ödəyəcəklər. Bunun nəticəsində Almaniya vətəndaşlarının ödədiyi nəqliyyat vergisi azaldılacaq. Ölkə hökumətinin ehtimalına görə, nəqliyyat infrastrukturunun inkişafına yönəldilmiş və tədbir büdcəyə 500 milyon avro gətirəcək.

Maşınların istismar müddə-

tindən və havaya buraxdığı zərərli tütünün miqdarından asılı olaraq, Almaniya vətəndaşları ilə 130 avroyadək rüsum ödəyəcəklər. Əcnəbilər isə avtobanda rəhli tütünün miqdarından asılı gediş üçün 10 avroya 10 günlük və ya 20 avroya iki aylıq buraxılış vəərəqəsi ala bilərlər.

Xarici ölkələrin təcrübəsi

Sloveniya Respublikası: əlavə dəyər vergisi

Sloveniyanın ƏDV mal və xidmətlərinin təqdim edilməsinin bütün mərhələlərinə tətbiq edilir. ƏDV sistemi Aİ-nin ƏDV direktivlərinə (təlimatlarına) əsaslanır.

Vergi ödəyiciləri: Biznes fəaliyyətindən vergi tutulan dövrü rəyisi olan rezident və qeyri-rezident fiziki və hüquqi şəxslər

və ya almaq hüququ olduğu ödəniş hesab edilir. Buraya nağd və natura şəklində edilən istənilən ödənişlər, həmçinin digər xərclər (komissiya haqları, qablaşdırma, nəqliyyat və sığorta xərcləri və s.), aksizlər, gömrük rüsumu və digər ödənişlər daxildir (ƏDV nəzərə alınmadan).

şindəşimə xidmətləri ƏDV-yə 8,5% dərəcə ilə cəlb edilir. Parlament tərəfindən 2011-ci il mayın 11-də qəbul edilmiş «Dövlət büdcəsi haqqında» Qanuna əsasən, 2013-cü və 2014-cü illər üçün dövlət büdcəsinin kəsirindən asılı olaraq, ƏDV-nin ümumi dərəcəsi 3%-dək artırıla

Müəlliflərə ödənilən royalti

Kitab satışı

Ərzaq tədarükü

Tibbi avadanlıqlar və Dərman preparatları

ƏDV 8,5%

İncəsənət əsərlərinin təqdim edilməsi

Sərnişin daşıma xidmətləri

Su təchizatı xidmətləri

vergi ödəyiciləridir. İllik dövrü rəyisi 25000 avroyadək (2013-cü il aprelin 1-dən 50000 avro) olan kiçik rezident müəssisələr ƏDV-dən azaddır. Buna baxmayaraq, onlar ƏDV ödəyicisi olmaq seçimi hüququna malikdirlər (azı 5 il müddətinə).

Vergiə cəlb olunan əməliyyatlar: ƏDV mal və xidmətlərin ölkədaxili təqdim edilməsinə, malların idxalına və Avropa Birliyi daxilində əldə olunmasına tətbiq edilir. Mal və xidmətlərin təqdim edilməsinin ƏDV-yə cəlb olunub-olunmaması təqdimatın həyata keçirildiyi yerin qaydalarından asılıdır ki, bu qaydalar mal və xidmətlərə fərqli tətbiq olunur.

Vergi tutulan məbləğ mal və xidmətləri təqdim edən şəxsin təqdimatına qarşılığında aldığı

ƏDV məqsədləri üçün məcburi qeydiyyatdan keçmək üzrə minimum illik dövrü rəyisi 50000 avrodur.

Azad olunan əməliyyatların siyahısı Aİ ƏDV Direktivinə uyğundur. Belə ki, dövlət maraqlarında olan fəaliyyətlər, bankçılıq (bank işi), maliyyə və sığorta fəaliyyətləri və s. əməliyyatlar ƏDV-dən azaddır. İxrac əməliyyatları və malların İttifaq daxili təqdim edilməsi və bunlarla bağlı xidmətlərin göstərilməsi ƏDV-yə «0» dərəcə ilə cəlb edilir.

ƏDV-nin standart dərəcəsi 20%-dir. Qanunla müəyyən edilmiş bəzi mal və xidmətlərin, məsələn, qida, kənd təsərrüfatı məhsulları və əczaçılıq məhsullarının təqdim edilməsi, kitab satışı, incəsənət əsərlərinin təqdim olunması, su təchizatı və sərni-

şin.

Sloveniyanın ƏDV-yə cəlb olunan əməliyyatlar həyata keçirən qeyri-rezidentlərə tətbiq edilən ƏDV qaydaları tətbiq olunur. Ölkədə daimi nümayəndəliyi olmayan qeyri-rezident vergi ödəyiciləri həyata keçirdikləri əməliyyatların bəzi xidmət növlərinə tətbiq edilən «reverse charge» mexanizminin obyektı olmadığı halda, Sloveniyada ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatdan keçməlidirlər. Qeyri-rezidentlər üçün ƏDV məqsədləri üçün məcburi qeydiyyatdan keçmək üzrə minimum dövrü rəyisi həddi müəyyən edilməmişdir. Ölkədə qeydiyyatdan keçməli olmayan qeyri-rezident vergi ödəyicilərinə ödənilmiş ƏDV-ni müəyyən şərtlərlə geri almaq hüququ verilir.

Rusiyada səhlənkər mülkiyyətçilərə vergi artırılacaq

Rusiya hökuməti mənimlənməmiş torpaq sahələri üzrə verginin artırılmasını nəzərdə tutan qanun layihəsini Dövlət Dumasına təqdim etmişdir. Sənədə əsasən, öz torpaq sahəsində 10 il ərzində heç bir tikili inşa etməyənlər daha çox vergi ödəməlidirlər. Bundan başqa, hökumət mənzil tikintisi məqsədilə rəsmiləşdirilmiş, amma istifadə edilməyən sahələri uzun müddət mülkiyyətində saxlayanlara da vergi tətbiq etmək niyyətindədir. Hə-

min torpaq sahələrinin səhlənkər mülkiyyətçilərinə yüksəldici əmsal tətbiq olunmadan bir il müddət verəcək. Torpağın sahibi bu müddət ərzində tikili inşa edib onu müvafiq orqanlarda qeydiyyatdan keçirməzsə, vergi ikiqat artırılacaq. Bu da təsir göstərməzsə, iki ildən sonra vergi dörd dəfə artırılacaq. Səhlənkər mülkiyyətçi sonrakı iki il ərzində də torpaq sahəsində heç nə inşa etmədikdə, altı dəfə çox vergi ödəməli olacaq.

Fərdi mənzil tikintisi üçün ayrılmış torpaq sahələrindən məqsədli şəkildə istifadə etməyən hüquqi şəxslərə də eyni qayda tətbiq olunacaq. 2015-ci il martın 1-dən isə obyektin tikintisi göstərilən müddət başa çatdıqdan sonra tamamlanmasa, yerli idarəçilik orqanı məhkəmənin qərarı əsasında torpaq sahəsini yarımçıq tikili ilə birgə satmaq hüququna malik olacaq. Bələdiyyə torpaqlarının icarəsinin maksimum müddəti 10 ildir.

İspaniyada əlillər və çoxuşaqlı ailələrə əlavə güzəştlər tətbiq edilib

Maliyyə naziri Kristobal Montoro bildiriş ki, yanvarın 1-dən əhalinin bu iki kateqoriyası üçün gəlir vergisinin dərəcəsi azaldılaraq 12,5% təşkil edəcək.

Gözlənilməsinə görə, bu güzəşt həmin insanlara təxminən 9 milyard avro qənaət etməyə im-

kan verəcək. Əlillər və çoxuşaqlı ailələrə tətbiq olunan güzəştlər təxminən 750 min ailəni əhatə edir.

Güzəştdən istifadə edənlər üçün faiz dərəcələrinin dəyişməsi onun adı vergi ödəyiciləri üçün azaldılması ilə eyni vaxtda baş

verir. Fərdi sahibkarlar üçün gəlir vergisi 21%-dən 19%-dək azaldılacaq. 18%-dək növbəti azalma isə 2016-cı ildə gözlənilir. Başqa sözlə, vergilərin azaldılması hesabına ispan sahibkarları 15 milyard avroya qənaət edəcəklər.

Belarusda avtomobil vergisi artırılır

Ölkədə avtomobil sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisinin bir-iki baza həcmində, başqa sözlə, 150-300 min rubl (100 rubl = 0,0071 manat) artırılması planlaşdırılır.

Eyni zamanda, pensiyaçılar üçün nəqliyyat vergisini 50%, habelə təhlükəli yüklərin daşın-

ması ilə məşğul olan taksi sürücüləri və hüquqi şəxslər üçün ildə iki dəfə ödənilən nəqliyyat vergisini azaltmaq nəzərdə tutulur.

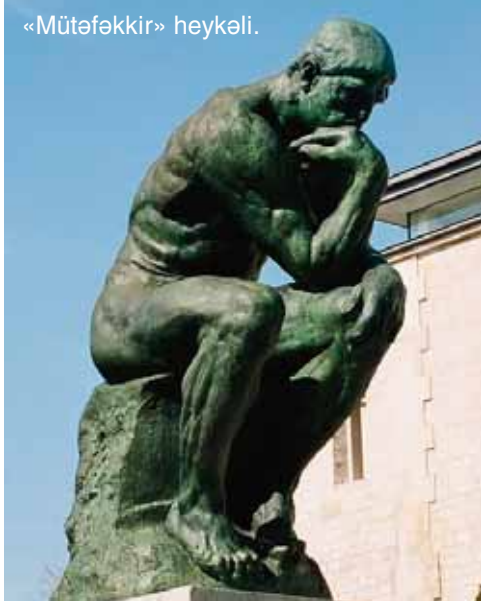
Hazırda minik avtomobilinin yol hərəkətində iştirakına görə dövlət rüsumu 3-10 baza həcmi təşkil edir və avtomobil sahiblərinin əksəriyyəti tərəfindən ildə bir dəfə ödənilir.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.Çox vaxt rəsmlərdə (nə-türmortlarda) təsvir olunan yağ və şarab saxlamaq üçün iki şaquli qulplu yumurta formalı qab; 2.Almaniyanın şərqində şəhər; 3.Rusiyanın Tümen vilayətindən keçən çay; 4.Urologiya üzrə həkim; 5.Çar Rusiyasında qapalı orta hərbi məktəb müdavimi; 6.Yaponiyada şəhər; 9.«Bir dünya markası» de-vizi ilə tanınan məişət texnikası brendi; 13.Vaxtilə populyar olan «Bakılı oğlanlar» komandasının kapitanının adı; 15.Sükani və əyləci olan metal kirşə ilə dağdan sürüş-mə idman növü; 16.Fransız rəssamı, pos-timpressionizm cərəyanının yaradıcısı; 17.Azərbaycan Dövlət Xəzər Dəniz Gəmi-çiliyinə aid gəmilərdən biri; 18.Pendir növü; 20.Rəsmən müəyyən edilmiş ödəniş, vergi, rüsum; 21.İsrailin pul vahidi.

Soldan sağa: 1.Rəqs edən cismın tarazlıq vəziyyətindən uzaqlaşdığı nöqtələr arasın-dakı məsafə; 5.Gizli ədəvət hissi; 7.Fotoef-fekt prinsipi əsasında işləyən yarımkəçirici; 8.Türk və Altay mifologiyasında və xalq mə-dəniyyətində əhd etmək və ya nəzir demək; 10.Fransız heykəltəraşı. «Mütəfəkkir» hey-kəlinin müəllifi (bax fotoya); 11.Musiqi ter-mini. Əsas tona xüsusi çalar, tembr verən əlavə ton; 12.Türkiyə müğənnisi, aktyor və bəstəkar; 14.İnsanın köntüllü surətdə, məc-bur edilmədən məşğul olduğu və böyük zövq aldığı fəaliyyət; 19.Kütlə qabağında çıxış edən artistlər üçün tikilən açıq səhnə; 21.Türk və Altay dastanlarında adı çəkilən əfsanəvi at; 22.Hindistanın şimalında, Ut-tar-Pradeş ştatında şəhər; 23.Kosmetik mad-də kimi işlədilən etirli, spirtli məhlul. Adı «Eau de Cologne» (fr.) sözündən əmələ gə-lib və «Köln şəhərinin suyu» deməkdir; 24.Xeyir, fayda, mənfəət; 25.Üçsimli rus xalq musiqi aləti.

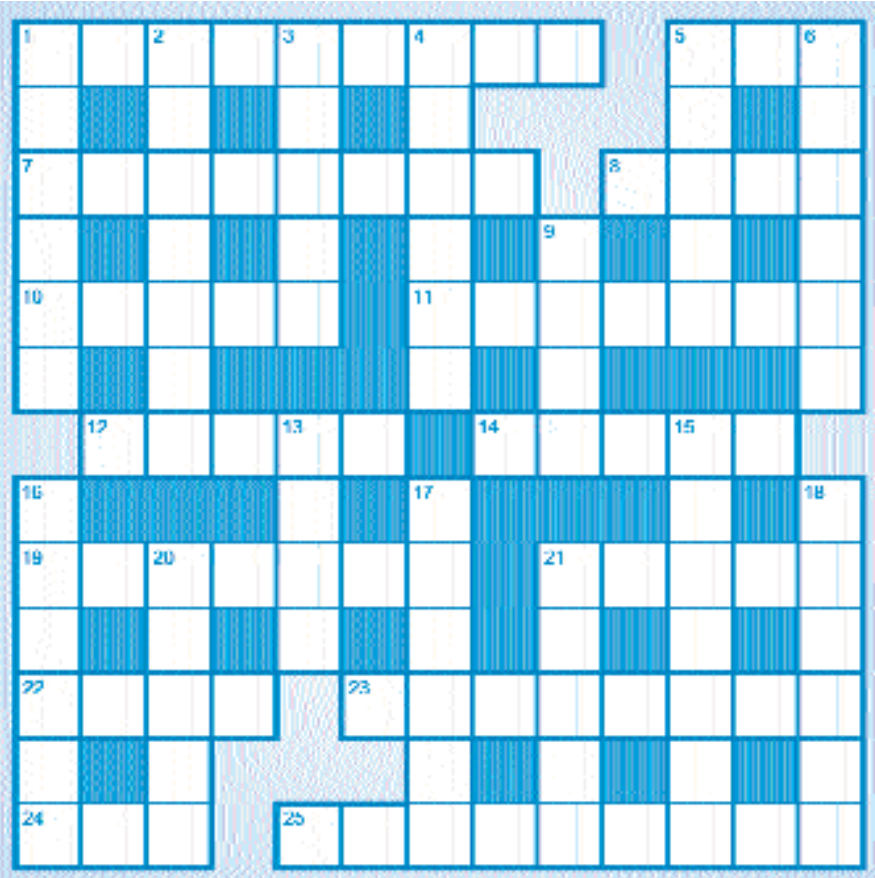
«Mütəfəkkir» heykəli.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Bratsk; 2.«Zerkalo»; 3.Rasim (Balayev); 4.Urartu; 5.Cəngi; 6.Rezümə; 9.Plov; 13.Uvey; 15.Arietta; 16.Tandem; 17.Atəbəy; 18.Korvet; 20.İzmir; 21.Tiete. **Soldan sağa:** 1.Bazaryurd; 5.Car; 7.Aerostat; 8.Enez; 10.Spazm; 11.Tallium; 12.Qopuz; 14.Avu-ar; 19.Aliment; 21.Triko; 22.Dama; 23.Obyektiv; 24.Mir; 25.Leytenant.

idman

Güləşçilərimiz təlim-məşq toplanışında

Azərbaycanın güləş üzrə yığma komandaları iyunun 12-dən 28-dək Bakıda keçiriləcək birinci Avropa Oyunlarına hazırlıqlara start verib. Həm sərbəst, həm də yunan-Roma güləşi üzrə böyüklərdən ibarət yığma komandalarının ilin ilk təlim-məşq toplanışına başlayıb.

Azərbaycan Güləş Federasiyasından verilən məlumata görə, sərbəst güləş üzrə yığma komandanın üzvləri baş məşqçi Saypulla Absaidov, böyük məşqçi Firdovsi Umudov, məşqçi David Kurtziya və gənclərdən ibarət yığma komandanın böyük məşqçisi Əsgərhan Novruzovun rəhbərliyi altında Rusiyanın Kislovodsk şəhərində təlim-məşq toplanışına qoşulub.

Yeri gəlmişkən:

Bu günlərdə Dünya Güləş Birliyi 2014-cü ilin yekunlarına görə, sərbəst və yunan-Roma güləşi üzrə yeni ilin ilk reyting siyahısını açıqlayıb.

Sərbəst güləş üzrə siyahıda 11 güləşçimiz yer alıb. Ən yüksək göstərici dünya və Avropa çempionu Hacı Əliyev (61 kq) məxsusdur. O, reytingdə ilk sırada qərarlaşıb. Dünya çempionatının gümüş mükafatını qazanan Xetaq Qazıyev (97 kq) isə ikinci yerdədir.

Yunan-Roma güləşi üzrə siyahıda isə 7 güləşçimizin adı var. Ən yaxşı

göstərici dünya çempionatının gümüş mükafatını qazanan Saman Təhmasibi-yə (85 kq) məxsusdur. O, reytingdə də ikinci yerdədir. Dünya çempionatının bürünc mükafatçıları Rə-

sul Çunayev (71 kq) üçüncü, Elvin Mürsəliyev (75 kq) beşinci yerdə qərarlaşıb. Mundialı beşinci sırada tamamlayan Həsən Əliyev (66 kq) isə reytingdə yeddinci pillədədir.

Yanvarın 7-dən 24-dək keçiriləcək təlim-məşq toplanışında böyüklərdən ibarət milli komandadan 21, gənclərdən ibarət yığmadan isə 9 güləşçi iştirak edir.

Yunan-Roma güləşi üzrə yığma komandanın üzvləri isə baş məşqçi Cəmşid Xeyrəbədi, böyük məşqçi Nurəddin Rəcəbov, məşqçilər Akif Əliyev və Eyyub Azmudənin rəhbərliyi altında yanvarın 5-dən Olimpiya Güləş Mərkəzində təlim-məşq keçirlər. Böyüklərdən ibarət yığmadan 16, gənclərdən ibarət komandadan isə 7 güləşçinin cəlb edildiyi 3 həftəlik təlim-məşq toplanışları başa çatdıqdan sonra güləş yığmalarımız Parisdə keçiriləcək Qran-pri turnirində ilin ilk sınağına çıxacaqlar.

«Qızıl oğlan» üçüncü dəfə «Qızıl top»a sahib oldu

Yanvarın 12-də FIFA yola saldıığımız 2014-cü ildə dünyanın ən yaxşı futbolçusunun adını açıqlayıb.

İsveçrənin Sürix şəhərində keçirilən tədbirdə Portuqaliya millisinin və Madridin «Real» klubunun futbolçusu, «Qızıl oğlan» ləqəbli Kristiano Ronaldo «Qızıl top»un sahibi olub. K.Ronaldo bu mükafata artıq üçüncü dəfə layiq görülür. O, daha əvvəl 2008-ci və 2013-cü illərdə dünyanın ən yaxşı futbolçusu seçilib.

Qadınlar arasında ilin ən yaxşı futbolçusu Nadin Kessler (Almaniya, «Volfsburq»), kişilər arasında ilin ən yaxşı baş məşqçisi Yoahim Löv (Almaniya milli-

si), qadınlar arasında ilin ən yaxşı baş məşqçisi Ralf Kellermann (Almaniya, «Volfsburq») olublar.

Tədbirdə, həmçinin, ilin rəmzi komandası da seçilib. Manuel Noyer, Filip Lam, Serxio Ramos, David Luiz, Tyago Silva, Anxel Di Marria, Andreas İniesta, Toni Kroos, Leonel Messi, Kristiano Ronaldo, Arien Robben rəmzi komandada yer alıblar. Əfsanəvi macarıstanlı hücumçu Ferens Puşkaş adına «İlin ən gözəl qolu» mükafatına kolumbiyalı Xames Rodriqes sahib olub.

«FIFA prezidentinin mükafatına» əfsanəvi yapon futbolçusu Hiroşi Kaqava, «Fair Play» mükafatına isə FIFA könüllüləri layiq görülüb.

Xatırladaq ki, «Qızıl top»a sahib olmaq üçün K.Ronaldo ilə yanaşı, Argentina millisinin və «Barselona»nın hücumçusu Lionel Messi və Almaniya millisinin heyətində son dünya çempionu olan

«Bavariya»nın qapıçısı Manuel Noyer də mübarizə aparırdı.

Qeyd edək ki, L.Messi bu mükafatı dörd dəfə - 2009-cu, 2010-cu, 2011-ci, 2012-ci illərdə qazanıb.

Çempionatın finalçıları müəyyənləşib

Şağın Olimpiya Kompleksində keçirilən boks üzrə Azərbaycan çempionatının finalçıları müəyyən olub. Artıq 11 idmançı həlledici döyüşlərdə iştirak etmək hüququ qazanıb.

Avropa çempionu Salman Əlizadə (49 kq) kiloqram çəki dərəcəsinə yenedən birinci nömrə kimi özünü təsdiqləməyə çalışacaq. Onun rəqibi isə Hacıbaba Fəziyev olacaq. Gənclər arasında dünya birinciliyinin bürünc mükafatçısı Məsud Yusifzadə (52 kq) hə-

lledici görüşdə milli komandamızın üzvü Araz İmaməliyevlə qarşılaşacaq.

Uzun illər seçmə komandamızın kapitanı kimi tanınan Rəhim Nəcəfov (56 kq) isə Azərbaycan çempionatının tapıntılarından biri olan Tayfur Əliyevlə münasibətlərə aydınlıq gətirəcək. Lənkəran boksçusu Xəzər Əliyevin (64 kq) finala kimi irəliləməsi gözlənilməz nəticələrdəndir. Qızıl medal uğrunda görüşdə onu təcrübəli Elnur Əliyev gözləyir.

«Baku Fires»in keçmiş döyüşçüsü

Xaybulla Musalov (75 kq) da finaldadır. O, ötən ilin Azərbaycan çempionu titullunu qorumaq üçün Kamran Şahsuvarlı müğlub etməlidir. 81 kiloqram çəki dərəcəsinə boks həvəskarları bir daha Vətən Hüseynli - Rauf Rəhimov duelinin şahidi olacaqlar. Avropa çempionu, Olimpiya Oyunlarının bürünc mükafatçısı Teymur Məmmədov finalda gənc Rahil Məmmədli ilə qarşılaşacaq. Superağır çəki dərəcəsinə isə həlledici görüşdə Kamran Mehdiyev və Aşef Aslanlı döyüşəcəklər.

mozaika

«Eurovision-2015»

müsabiqə

Avstriyanın Vyana şəhərində keçiriləcək «Eurovision-2015» mahnı müsabiqəsində 39 ölkə təmsil olunacaq.

Əvvəlki yarışmadan fərqli olaraq, bu il iştirakçıların sayı artıb. Kipr, Çexiya və Serbiya yenedən müsabiqəyə qayıdıb. Ukrayna milli televiziya isə müsabiqədə iştirak etməyəcəyini bildirib.

Beləliklə, 60-cı «Eurovision» mahnı müsabiqəsində Almaniya, Albaniya, Avstriya, Azərbaycan, Belarus, Belçika, Kipr, Çex Respublikası, Danimarka, Estoniya, Finlandiya, Fransa, Makedoniya, Gürcüstan, Yunanıstan, Macarıstan, İslandiya, İrlandiya, İsrail, İtaliya, Latviya, Litva, Malta, Mol-

dova, Çernoqoriya, Niderland, Norveç, Polşa, Portuqaliya, Rumıniya, Rusiya, San-Marino, Serbiya, Sloveniya, İspaniya, İsveçrə, İsveç, Böyük Britaniya və Ermənistan təmsil olunacaq.

Birinci yarımfinalda 16, ikincidə 17 ölkənin iştirakçısı səhnəyə çıxacaq. Final mərhələsində isə 10 ölkə və böyük beşliyə daxil olan Fransa, Almaniya, İtaliya, İspaniya və Böyük Britaniya, eləcə də ev sahibi Avstriya təmsilçisi iştirak edəcək.

«Eurovision-2015» mahnı müsabiqəsinin püşkatma mərasimi 2015-ci il yanvarın 26-da keçiriləcək. Yarışmanın I və II yarımfinalı, müvafiq olaraq, mayın 19 və 21-də, final mərhələsi isə 23-də olacaq.

Uşaqların piylənməsi global problemdir

SOS!

Körpələr, uşaqlar və yeniyetmələr arasında piylənmə problemi bütün ölkələrdə təhlükəli miqyas alır. Son iyirmi beş ildə təkcə Afrika qitəsində çəki artıqlığından və ya piylənmədən əziyyət çəkən uşaqların sayı 4 milyondan 10 milyona çatıb.

1990-cı ildə bütün dünyada piylənmədən əziyyət çəkən uşaqların sayı 31 milyon olduğu halda, 2013-cü ildə bu göstərici 42 milyona çatıb. Əgər bu meyil davam edərsə, 2025-ci ilə qədər dünyada çəki artıqlığından əziyyət çəkən körpələrin və azyaşlı uşaqların sayı 70 milyona çatacaq.

Ekspertlər qeyd edirlər ki, uşaqların piylənməsi

diabet və ürək xəstəlikləri də daxil olmaqla təhlükəli xəstəliklərin «cavanlaşmasına» gətirib çıxarır. Ekspertlər elmi məlumatlara əsaslanaraq bildirirlər ki, çəki artıqlığının qarşısını almağın ən mühüm metodları sağlam qida rasionu və fiziki fəallıqdır.

Bu və digər məsələlər Dünya Səhiyyə Təşkilatının (DST) İcraiyyə Komitəsinin 2015-ci il yanvarın 26-dan fevralın 3-dək Cenevrədə keçiriləcək 136-cı sessiyasında müzakirə olunacaq. Yanvarın 25-də isə DST İcraiyyə Komitəsinin iclasında Qərbi Afrikada «Ebola» qızdırmasının yayılması ilə əlaqədar tədbirlərə həsr olunmuş xüsusi sessiya keçiriləcək.

İnkişaf pozuntusu ilə bağlı 12 gen

sağlam həyat tərzi

Qüsurlar multifaktor patologiyadır. Genetik mutasiyalar və düzgün fəaliyyət göstərməyən genlər bəzi xəstəliklərə müəyyən təsir göstərir. İnkişaf qüsurlarının çoxu uşağın doğularkən və ya ana bətnindəki özüni bürüzə verir.

Britaniya tədqiqatçıları müxtəlif inkişaf pozuntuları olan 1133 uşağın və onların valideynlərinin genomlarını təhlil ediblər. Ürək qüsurları və qıcolmalarla, psixi inkişaf problemləri ilə müəyyən əlaqəsi olan 12 gen aşkar edilib.

Hələlik bu genlərin xəstəliklərə təsirinin dərəcəsini müəyyən etmək çətindir, amma bu istiqamətdə iş aparılır. Alimlər əldə edilənlərlə kifayətlənməməyi və 12 min ailədə genetik təhlil aparmağı planlaşdırırlar.

Qlobal araşdırma ciddi inkişaf qüsurlarının əksəriyyətini və onların formalaşmasında genlərin rolunu nəzərdən keçirməyə imkan verəcəkdir. Ola bil-

sin ki, gələcəkdə bu xəstəlikləri ən ilkin mərhələlərdə aşkar etmək və patologiyaların qarşısını almaq üçün genomda təhlil aparmaq mümkün olacaqdır.

Sosial şəbəkələr və yaşlı insanlar

araşdırma

Sosial şəbəkələr yaşlı insanın əhvalını yüksəldir, kompüter məsələlərində səriştəsini gənc nəslin səviyyəsinə çatdırır, fiziki və psixi sağlamlığına yaxşı təsir göstərir, özünə və bacarığına inan hissini artırır.

Qohumlar ilə əlaqə saxlamaq və yeni tanışlar tapmaq imkanı da yaşlı insanın ümumi vəziyyətinə müsbət təsir göstərir. Kompüter məsafədə ünsiyyət qurmağa imkan yaradır, bu isə ahlı yaşda xüsusilə aktualdır.

Bundan əlavə, internet və sosial şəbəkələr onların həyat keyfiyyətini yaxşılaşdırır.

Britaniyanın Ekseter Universitetinin alimləri kompüterdə işləmək vərdişlərinə yiyələnən yaşlı insanları müşahidə ediblər. Proqram çərçivəsində bu insanlara sosial şəbəkələrdən, «Skype» və digər internet vasitələrindən istifadə etməyi öyrədiblər. Alimlər müəyyən ediblər ki, insanlar yeni texnologiyalara yiyələnən zaman özlərini daha yaxşı hiss ediblər.

Qonşuluq münasibətləri və cinayətkarlıq

ABŞ alimləri sübuta yetiriblər ki, qonşular arasında yaxşı münasibətlər hər hansı rayonun kriminogen vəziyyətinə təsir göstərir. Bu məlumat ABŞ-in Nyu-Heyven şəhərində keçirilən eksperiment zamanı sübuta yetirilib.

Alimlər müəyyən ediblər ki, qonşuların bir-birinə yaxşı münasibət bəslədikləri rayonlarda cina-

yət hadisələri nadir hallarda baş verir. Hər halda yola getməyən qonşuların yaşadığı rayonlar ilə müqayisədə belə rayonlarda onların sayı xeyli azdır. Bu cür tanışlıqlar insanların ünsiyyət çevrəsini nöinki maraqlı edir, həm də yaşayış yerində təhlükəsizliyin və sabitliyin layiqli səviyyəsinə təminat yaradır.

Müdrilər deyib ki...

«Dünəndən öyrənin, bu günü yaşayın, sabaha ümid edin».

Albert Eynşteyn (1879-1955)

